

SEGERSTRÖM, ANTON

**En vaktkonstapels levnadsöden vid
centralfängelset å Nya varvet åren
1888-1894.**

Göteborg : Framåt
1914

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

EN VAKTKONSTAPELS
LEVNADSÖDEN

VID
CENTRALFÄNGELSET
Å NYA VARVET

Åren 1888—1894

Sann berättelse
utgiven av
Anton Segerström

Pris 25 öre.

Göteborg 1914, Tryckeri-A.-B. Framåt

Biogr.
L.
(P)

Kungl. biblioteket

0 0000 000136101

Mina första levnadsår.

Född i ett lanthem blev jag strängt fostrad och i mitt unga sinne inpräntades vikten av att alltid handla ärligt och hederligt och hålla mig till sanningen, ty, såsom min far ofta upprepade: "Sanningen varar längst".

Redan tidigt uppstod hos mig lusten att bliva präst, och livligt står ännu för mitt minne, huru jag med förkärlek långa stunder uppehöll mig vid ett vattenfall, där vattnet skummade och yrde. Där vid branten föreställde jag mig predika och detta utan andra åhörare än möjligen mina föräldrars kossor och får. Liksom jag med min starka stämma överröstade vattnens dån, så föreställde jag mig, skulle en gång min röst höras, överröstande världens synd och ondska, predikande nåd och försoning.

Reser till Göteborg och får arbete.

Vid 14 års ålder blev jag konfirmerad och därpå inskriven vid ett av statens allmänna läroverk, där jag genomgick några klasser. Till följd av min faders frånfälle och då hemmets ekonomi var allt annat än lysande och jag för min vidare utbildning måst underkasta mig den bittraste nöd och försakelse, beslöt jag mig för fastän med svidande hjärta, att slå prästen ur hågen och genom eget arbete förtjäna mitt dagliga bröd. För att få bättre utkomstmöjlighet i en storstad, reste jag till Göteborg; men obekant med förhållandena och utan någon att lita mig till, var det inte så lätt, att erhålla någon för mig passande anställning. Slutligen lyckades jag erhålla en plats, som visserligen gav mig min utkomst, men varpå jag icke kunde beräkna någon framtid.

Erhåller anställning vid Nya varvet.

När jag så fullgjort min vapenövning ansåg jag tiden vara inne att förskaffa mig en tjänst i statens eller stadens verk, varför jag samtidigt inlade ansökan vid statens järnvägar, centralfängelset å Nya varvet samt polisen i Göteborg. Om jag också skulle antaga en underordnad befattning, så hoppades jag, att genom duglighet och skötsamhet vinna befordran. Den 21 okt. 1888 kom personligt bud från Nya varvet med anmodan att inställa

mig hos direktören därstädes. Dagen därpå infann jag mig samt blev omedelbart antagen, varvid bestämdes att jag skulle inträda i tjänstgöring redan den 24.

När jag kom tillbaka till staden från mitt besök å Nya varvet, hade det varit telefonbud från statens järnvägar och min principal anmodade mig att hellre antaga den platsen. Som jag icke ville bryta ett givet löfte och jag alltid haft förkärlek för landet framför staden, så fick det förbliva som det var avtalat.

Mina lidanden börja.

Hade min barndom och ungdom varit ljus, så började nu mitt lidandes historia, som sedan förbittrat hela mitt liv. Att fångarna voro moraliskt sjunkna, det var jag beredd på, men lika säker på var jag att deras uppfostrare voro besjälade av höga och ädla tänkesätt och det var min livligaste önskan att bruka mina ringa krafter till det godas tjänst.

Vad jag nu kommer att berätta, skall nog för många anses otroligt, men jag får hänvisa till titelbladet, att det är en sann berättelse. En del är domstolsförhandlingar, en del kan med vittnen styrkas och en annan del, vartill inga vittnen finns, kan jag beediga.

När jag den 24 okt. 1888 började min anställning å Nya varvet som vaktkonstapel, fick jag de första åtta dagarna läsa instruktioner samt uträtta små ärenden. Därefter blev jag kommenderad till mindre krävande postställen och det blev att gå utanför fängelsemurarne med ett gevär på axeln och se dum ut. När jag sedan till att börja med i sällskap med mina äldre kamrater, kom i tjänstgöring på fångarnes nattcellavdelningar, så var det första jag lade märke till, den absoluta brist på disciplin, som var rådande. På dessa avdelningar, där det enligt instruktionen skulle råda tystnad, var ett stim och väsen, så man kunde tro sig förflyttad till en av storstädernas buskrogar. Där gingo konstaplarna för syns skull, oförmögna att upprätthålla ordning och reda. Jag föresatte mid då, att blir jag bara lite äldre i tjänsten, så skulle jag nog hålla skick där jag komme att tjänstgöra.

Ordningen inom fängelset.

När jag kom på egen hand och skulle praktisera mina goda föresatser, så var det lättare tänkt än gjort. En del, annars rätt hyggliga fångar, yttrade som så: "Vi äro äldre än konstaplarn på platsen, vi känna bättre till ordningen än konstaplarn gör". Straff-fången 180 Andreasson hade särskilt bestämt sig för att göra livet så surt för mig som möjligt. Jag varnade denne två gånger,

andra gången under uttrycklig tillsägelse, att, "för den här gången får det vara, men nästa gång blir Andreasson anmäld till bestraffning". Efter ett par dagar var det lika nytt igen.

Bevakningsbefälhavaren.

Nu insåg jag, att med goda ord och förmaningar stod intet att vinna, varför jag blev tvingad söka få denna fånge bestraffad. Det hade nu tillhört mig, att anmäla förhållandet för distriktsunderofficeren, men med den kännedom jag redan då hade om förhållandena, insåg jag, att det hade bara i bästa fall renderat fången en tillrättavisning, och det hade han skrattat åt, och så hade jag stått där med lång näsa. I stället skrev jag själv rapport på fången och inlämnade den till bevakningsbefälhavare Timén. När så T. genomgått rapporten yttrade han: "Ja, jag vet att det är en usling den där Andreasson, men vi få tröka med honom, han är ju snart fri, så det är inte skäl i att bråka med honom. Tag tillbaka rapporten igen". Jag sökte då göra klart för T. att jag omöjligt kunde sköta min tjänst på så vis, ty finge fångarne göra precis som de ville, så var ju jag till ingen nytta. Härpå svarade T., att han visste att Andreasson var en usling, samt anmodade mig återtaga rapporten. Jag visste redan då, att Timén var förskräckligt rädd för majoren och detta använde jag mig av, varför jag yttrade: "Därest befälhavaren icke vill framlämna rapporten till majoren, så inlämnar jag den själf". Detta hade åsyftad verkan och Timén yttrade: "Jo, jag skall inlämna den". Så blev denne fånge av majoren ådömd 30 dygns ljus cell.

Efter den dagen förändrades förhållandet till det bättre. Kitslighet och småaktighet lät jag aldrig komma mig till last. Veckovis kunde jag gå bland fångarna utan att ens behöva tilltala dem och mången gång fick udda vara jämnt.

Blir ordinarie vaktkonstapel.

Från och med år 1890 blev jag ordinarie och erhöll Kungl. Fångvårdsstyrelsens konstitutorial, däri det bland annat heter: "Kungl. Fångvårdsstyrelsen vill härmed hava konstituerat och förordnat t. f. vaktkonstapel Anton Segerström, att tills vidare och så länge han åtnjuter sina förmäns förtroende vara vaktkonstapel vid centralfängelset å Nya varvet".

Detta, som det senare visade sig, fullkomligt värdelösa dokument fick jag lösa med tre kronor, en kännbar utgift med en lön av femtiotvå kronor och 50 öre i månaden. På denna lön fingo vi hålla oss själva med mat och uniform.

Att kronans kaka är liten, det kan jag intyga sedan jag var en "kronans karl", men att den är dryg, det vill jag inte skriva under på, som jag längre fram i berättelsen skall visa.

Under första tiden jag var anställd vid fängelset, blev jag av mina kamrater varnad för bevakningsbefälhavare Timén, såsom varande en "simpler person", som uttrycket föll sig. Men genom den bekantskap och de samtal jag haft med T., föreföll denne person mig vara en gemytlig och hygglig karl, varför jag tog Timéns parti under förmenande "att det är nog en bra krarl bara man sköter sig". Härfå fick jag av kamraterna rådet: "vänta så får du se". En dag jag var kommenderad till s. k. portpost, kom Timén ut från sitt kontor och framstälde till mig frågan: "Vet Segerström om Norlin har någon föstmö"? Som jag ansåg, att detta icke hörde till tjänsten och redan som liten pys blev grundligt botad för att springa med skvaller, och då jag inte ville stöta eller såra, svarade jag att jag inte visste hur det var med den saken. Efter ett par dagar kom Timén igen och frågade mig om jag visste om Norlin hade någon fästnö. För att för framtiden bliva befriad från sådant sladderprat och samtidigt låta T. förstå att jag inte var den som sprang med "limstängen", svarade jag helt resolut: "Vill befälhavaren ha reda på det, så är det bäst att befälhavaren frågar honom själv". Men, se detta skulle jag aldrig ha sagt, ty i och med detsamma åtnjöt jag icke längre Timéns förtroende, vilket han lät mig förstå på många sätt. Mötte jag T. och pliktskyldigast gjorde honnör, så var det icke stiltigt nog. Kom T. och tilltalade mig och jag då icke stod rädd nog, hickande efter andan och darrande i knäveckan, så röt han: "Vet konstapeln inte vem han talar med". Ja, Timén använde sig av alla möjliga småaktigheter bara för att trakassera mig. Om han därigenom tänkte att sätta sig i respekt hos mig, så vann han i stället raka motsatsen, ty jag kunde inte undgå att anse honom som en stor stackare. I denna min uppfattning styrktes jag än ytterligare genom Timéns uppträdande mot fångarna. Dessa kunde möta Timén var som hälst på fängelsegårdarne, stå med mössan på huvudet och händerna i byxfickorna och samtala med T. och till allt vad fången yttrade, svarade T.: "Ja ja, ja ja", och klappade fången på axlarna. För den respekt och aktning fångarna hyste för Timén skall jag bara anföra en enda händelse, som talar för sig själv. En dag stod T. i porten och ropade till en fånge, som tog väg rätt över en gräsmatta och fången ropade lika duktigt tillbaka och yttrade: "Gapa i h—e och inte på mej". Detta fick passera utan anmärkning.

Orättvisor.

På tal om fångarna kan jag icke underlåta att berätta en händelse, som jag många gånger tänkt på, och då jag vid tillfället hade bevakningen, har jag ansett mig stå i en moralisk skuld, som jag härmed vill avbördas mig; på samma gång utgör den en

en illustration till hur offentliga rapporter tillverkas. Omedelbart utanför fängelsepallisaden, men tillhörande kronans område, ligga två större skjul, vilka på den tiden voro förhyrda av firman Strömman & Larsson till brädupplag. Dessa skjul ålåg det fängelset att underhålla. Så voro taken otäta och några fångar med en konstapel till bevakning blevo beordrade att reparera bristfälligheterna. En dag blev det min tur att ha den bevakningen. Under förmiddagen fortgick arbetet utan någon anmärkning. Mellan kl. tolv och ett var middagsrasten. Vid arbetets återupptagande på e. m. tillkom ytterligare en fånge 90 Skoglund, som omedelbart förut blivit utskrivnen från fängelsets sjukhus. Allesammans gingo upp på taket och sist Skoglund, vilken emellertid strax vände tillbaka för att hämta något verktyg som han glömt. Härvid bar det sig icke bättre än att taket brast under fången och denne föll ned och i fallet slog axeln ur led och för övrigt ådrog sig skador, varav fången, enligt läkares utlåtande, fick framtida men. Som detta skett i fängelsets arbete, hänvände fången sig till majoren med anhållan, att efter frigivningen erhålla något understöd på grund av minskad arbetsförmåga. En dag blev jag inkallad på direktörsexpeditionen. Före mig voro där samlade, förutom majoren, bevakningsbefälhavare Timén, slöjdlärare Nyman och straffången 90 Skoglund. Så tog majoren till orda och yttrade: "Jag har till fängvårdsstyrelsen avlåtit en så lydande skrivelse". Denna kan jag naturligtvis icke ur minnet ordagrant återgiva, men huvudinnehållet var, att straffången 90 Skoglund av slöjdlärare Nyman upprepade gånger blivit varnad, att icke beträda taket på det ifrågavarande stället, såsom varande allt för bristfälligt. Sedan upplästes fängvårdsstyrelsens utlåtande av innehåll, att, som det får anses utrett att straffången 90 Skoglund genom eget förvållande varit skuld till olyckan, så kunde hans anhållan icke bifallas. Den där rapporten led bara av det lilla felet, att den saknade varje tillstymmelse till sanning. Förhållandet var däremot det, att slöjdlärare Nyman icke på hela dagen var hos oss. Om jag antager det otroliga, att han varnat de andra fångarna -- något som jag emellertid icke hörde utav, ty under förmiddagens lopp hade både fångarne och jag flera gånger gått upp och ned precis på samma plats utan att jag hörde utav att någon visste taket vara så bristfälligt -- så kunde Nyman åtminstone icke ha varnat 90 Skoglund, ty denne hade icke förut varit med om arbetet, utan blev just samma dag strax före kl. ett utskrivnen från fängelsets sjukhus. När rapporten blev uppsatt hade jag icke äran att bliva hörd, men sedan allt var klappat och klart, fick jag det tvivelaktiga nöjet komma med och höra på hur det ljögs och så fick lögnen en officiell karaktär.

Jag tänkte att omedelbart avlåta en skrivelse till fängvårdsstyrelsen och berätta sanningen, men vid närmare eftertanke in-

såg jag att det vore lönlöst, ty jag hade endast blivit driven till lögnare och så hade en skrivelse till fångvårdsstyrelsen blivit avsänd och jag erhållit mitt avsked.

Prygelstraffets tillämpning.

Huru det så mycket omtvistade prygelstraffet blev tillämpat, illustreras av en händelse, som torde vara förtjänt av att räddas från glömskan. På en mönstring var det en fånge, som råkade yttra: "Vi få föda majorens grisar". När mönstringen var överstökad och generaldirektören rest, blev denne djärve fånge in kallad och för detta sitt yttrande ådömd 40 prygel. Förhållandet var nämligen det, att i stället för att sälja avfallet från fängelsets kök till den högstbjudande, som naturligtvis varit det rätta, så hade majoren och kamrern i regel två grisar var, året om, samt en fånge till svinaherde. För oss konstaplar voro dessa svin till särskilt obehag, placerade som de voro mellan "Billingsporten" och "Billingen", där vi hade postering. Allt latrinet från fångarna tömdes också därute samt spillingen från svinen. Detta förorsakade på sommaren en sådan stank, att man nästan ville kvävas, och denna stank spred sig långt in på fängelset.

Fångarna anordna bal.

För att visa att det icke alltid är så lätt eller behagligt att vara fångvaktare, skall jag berätta ett par händelser från min egen praktik. En julafton var jag vakt i "Östra flygeln". Alla helgdagsaftnar fingo fångarne sluta sitt arbete på middagen och tillbringade så eftermiddagarna på respektive nattcellavdelningar. Efter två timmars fripass återtog jag vakten kl. 5 e. m., varvid kamraten rapporterade utav: "Ingenting passerat, alla närvarande". När jag skulle övertyga mig om, att alla verkligen voro närvarande, visade det sig att på första avdelningen, där det skulle finnas 15 fångar, voro blott tre gamla gubbar och på andra avdelningen inte en enda. Som jag misstänkte dem vara en trappa upp på 3:dje eller 4:de avdelningarna, steg jag upp för trappan. På 3:dje avdelningen voro de samlade, och en fånge hade fått sig ett papper omkring en kam och förde musiken och dansen var i full gång. Konstapeln, som hade tjänstgöringen på dessa svdelningar, satt i godan ro på en därstädes stående bänk och då jag frågade honom vad nytta han gjorde här, så fick jag till svar: "Nu har jag tjafsat så mycket med dom, så nu bryr jag mig inte om dom vidare". Jag hade egentligen ingenting på dessa avdelningar att bestämma, ty där var ju kamraten ansvarig, men jag var ansvarig för att de fångar, som tillhörde 1:sta och 2:dra avdelningarna funnos på sina platser. Jag var redan då

kommen i ogunst och det hade bara behövts att Timén kommit, så hade jag utan vidare blivit anmäld för tjänstefel. Jag steg in på 3:dje avdelningen, varvid en fånge yttrade: "Hets" och så upphörde dansen. Jag uppmanade nu de fångar, som tillhörde 1:sta och 2:dra avdelningarna att gå till sina avdelningar. I stället för att hörsamma min tillsägelse, spelades det upp en vals och fångarne började att dansa mitt för näsan på mig. Jag kunde emellertid inte stå till svars för detta varför jag rapporterade förhållandet till sergeant H., som hade distriktet och promenerade utanför. Denne sergeant H. var den ende, näst majoren, som fångarna hade någon respekt för, och det var med bittraste nöd han fick fångarna att lyda.

Knivhugg och överfall.

En dag var jag kommenderad till bevakning i det s. k. "f. d. Bokbinderiet", och på morgonen tilldelad 25 st. fångar, snickare och träsnidare. I regel hade jag då aldrig något besvär med fångarna och lite lågmält tal hade de rättighet att föra. Så hade jag passerat sista arbetssalen och gått ungefär sex steg fram och sex steg tillbaka till slutet av korridoren; då hade en av fångarna knivskurit en annan, ett hugg i axeln och ett i armen. Jag gick in på arbetssalen under yttrande: "Vad tar ni er till för dumheter" och skickade den skurne till fängelsets sjukhus. Den fånge, som skurit, stod mitt emot mig med kniven i handen. Jag uppmanade honom att lägga kniven ifrån sig, varvid han lade den på hyvelbänken. Min två gånger upprepade tillsägelse att lämna verkstaden, hörsammade fången icke, och då jag ledde ut honom slet han sig lös och tilldelade mig två s. k. "danska skallar". Hade fången haft kniven i handen hade jag helt säkert fått dela den andre fångens öde.

Tjänstgöringstiden.

Tjänstgöringstiden för oss konstaplar var utsträckt i det oändliga, och majorens uttalade önskan, att "konstaplarna, de dj—a, skola gå och stå så länge det finns en blodsdroppe i dem", blev nästan bokstavligen tillämpad. En dag var jag vakt i "Västra flygeln", då tjänstgöringen började kl. 5 f. m. Nu hette det ju att det var två timmars pass och två timmars fripass, men i fripassen ingick en timmas "Bryggpass", måltidstimmarna och visiteringen av fångarna till och från arbetsplatserna. Råkade man möjligen få någon liten stund ledig under dagen att tillbringa i vaktrummat, så var det ingen ro att få. Nu hör jag alltid haft särdeles svårt för att somna och detta var isynnerhet förhållandet på natttjänstgöring. Då man gjort sina två timmars pass, var

man så yrvaken att man icke kunde somna. Ja, jag vet många nätter jag vakade natten om. Det var icke utan, att jag avundades mina äldre kamrater, som bara behövde att luta huvudet så drogo de långa "timmerstockar". Ifrågavarande natt hade jag icke en blund i ögonen och dagen därpå var jag kommenderad till tjänstgöring vid "Sydöstra muren". Kl. 3 kom Timén och sade att jag var "full", och skickade mig avlösning. Därpå skrev han rapport på mig och jag blev inkallad till majoren. Jag inkallade två av mina kamrater, som kunde intyga, att jag visst inte var berusad, men dessa blevo inte ens hörda, utan på Timéns rapport blev jag utan vidare ådömd åtta dygns arrest med tjänstgöring och så blev jag frånhänd min gratifikation 75 kronor. Hade Timén, som jag, varit utvakad förut och så vakat i ett sträck i 34 timmar, hade han nog inte sett bättre ut än jag gjorde.

Nu hade jag väl kunnat hoppats, att när Timén fått utöva sin harm på mig och visat vad karl han var, han då hade känt sig tillfredsställd, men så var icke förhållandet.

Jag blir trakasserad.

En dag var jag tjänstfri och vederbörligen permitterad för att resa in till stan. På återvägen fick jag sällskap med en kamrat, som för dagen var postbud. Vi gingo med båten till Klippan, men som denna båt icke fortsatte längre, måste vi till fots tillryggalägga återstoden av vägen, och vi togo för den skull en genväg över bergen. I "Norra kasärn" hade Timén hela övre våningen och vi ungarlar hade våra rum på undra botten. Nu hände sig att när jag kom från ena hållet så kom Timén från motsatta och vi möttes vid dörren. Jag skyndade före, höll dörren öppen för Timén, tog av mig hatten och hälsade; men då dök Timén på mig igen och yttrade: "Att inte Segerström har vett att tacka för permission när han varit i stan". Härpå svarade jag helt fogligt: "Ursäkta herr befälhavare, det brukar aldrig vara vanligt, för rästen kom jag aldrig att tänka på det". Då röt Timén till mig: Såpass vett skulle väl Segerström ha".

När jag kommit in på mitt rum och tagit av mig hatt och överrock och tänkte på alla orättvisor, som jag fått lida, retade det mig förskräckligt, och jag tänkte för mig själv att jag struntar uti, om jag får vara här en dag eller inte, jag bör åtminstone få vara i fred, då jag inte gör något ont. Så gick jag ut för att om möjligt träffa Timén och till all lycka träffade jag honom i korridoren, varvid jag yttrade: "Jag skulle be att få tala några ord med herr befälhavaren". Varvid Timén röt till: "Vad var det då". Men då var det min tur att börja och jag råkade i tämligen tydliga ordalag tala om för Timén vad karl han var. Det var tur för Timén att jag inte var ett sådant fyllesvin, som han ville låta

påskina, ty hade det funnits lite ånga inne, hade Timén helt säkert fått knytnävarna mellan ögonen, ty jag får ärligt tillstå, att det kliade inte så lite i fingertopparna.

Emellertid hade detta det goda med sig, att jag åtminstone till en tid fick tämligen bra vara i fred för Timén. Att det inte var jag ensam, som råkade illa ut, utan mina kamrater fingo dela samma öde, därpå skall jag ur minnet framlocka några händelser. Som jag icke är bemyndigad att föra deras talan och anför detta utan deras samtycke och vetskap, får jag utelämna alla namn, men jag skall villigt stå fångvårdsstyrelsen till tjänst och upplysa var de finnas.

Ett rymningsförsök.

En natt gjorde två fångar, 28 Björk och 97 Jansson, rymningsförsök och därför blev konstapeln, som då hade tjänstgöring, ådömd 4 dygns arrest och frånstulen sin gratifikation. Dessa båda fångar voro handräckning i "Västra flygeln" och hade så lyckats smuggla in en järnsåg och därmed sågat utav ett galler i 2:dra avdelningen i nämnda flygel där bemälda fångar hade sina nattcellar. Nu voro låsen till cellerna så beskaffade att man bara behövde trycka till dörrarn, så gingo låsen i lås av sig själva. Dessa båda fångar hade spikat några trasor för så att dörrarna visserligen gingo igen, men låsen togo inte. Klockan halv ett på natten, när fångarna hört att konstapeln dragit kontrolluret just vid andra avdelningen och åter gått upp för trappan, tryckte fångarna ljudlöst upp dörrarna, stego upp på matbordet, lyfte undan gallret och öppnade fönstret samt hoppade ut. Skall man i detta fall söka de skyldiga, så låg skulden för det första hos majoren, som låtit ditsätta sådana låsar, och detta erkändes ju även, ty dessa låsar blevo omedelbart utbytta mot andra. För det andra låg skulden hos distriktsunderofficeren, som icke undersökt gallren. Att såga utav detta galler hade tagit veckor i anspråk och den konstapel, som blev syndabocken posterade just där då det var färdigt. Så mycket mindre kan det väl läggas någon skuld på denne konstapel, som han under dagens lopp var placerad i farstun.

Bemälda konstapel är nu död, men hans barn leva i de mäst fattiga omständigheter, och det är inte så längesedan ett av dessa barn dog i tuberkulos på Göteborgs fattigvård. Det vore bara en gärd av den allra enklaste rättvisa, att vad som stulits från deras far bleva återbetalt till dennes rättmätiga arvingar. Det förbättrar icke saken att det är staten som är tjuven och därtill stjal från de mäst svältavlönade. Man hade väl haft skäl fordra, att när fångvårdsstyrelsen satt en djävul och en käring att regera, det väl i all rimlighets namn varit fångvårdsstyrelsens skyldighet

att kontrollera. Men alla skrivelser och alla anonyma skrifter som gick upp till denna styrelse, hamnade i papperskorgen. Förmodligen ansåg denna kungl. styrelse, att det är "bra som det är".

Major Charpentier anmäles.

En gång togo tre konstaplar sig det orådet före, att i fångvårdsstyrelsen anmäla major Charpentier. Detta är en historia, som vore förtjänt av sitt eget lilla kapitel, men som det strängt taget icke hör till denna berättelse, får det stå över till längre fram. Den enda synliga frukten av denna anmälan var att Charpentier efter den dagen icke vågade att taga fångarna att arbeta i sin trädgård. Sedan ville major Charpentier att konstaplarne på sin fritid skulle utföra detta arbete. En dag var konstapeln A. tjänstfri och vederbörligen permitterad och civilklädd för att gå in till stan. Majoren kom och öppnade dörren till denne konstapels rum och yttrade: "Hör du, vill du arbeta i min trädgård i dag?" Varpå denne svarade: "Nej, det har jag ingen tid till, ty jag skall gå till stan." Då återtog majoren: "Jaså, du skall gå till stan, det skall jag komma ihåg. Ser du, det är en heder att du får arbeta åt din chef; nu vill jag inte ha dig."

En tid därefter var nämnde konstapel på tjänstgöring vid "Sydöstra muren" och på kvällen kom majoren och ropade på långt avstånd: "Är båten kommen än! posten, är båten kommen?" Antingen konstapeln inte ropade högt nog eller majoren inte ville höra, alltnog, när majoren kom fram till konstapeln yttrade majoren: "Jaså, du sitter här och sover, i morgon skall du in du." Dagen därpå blev denne konstapel inkallad och ådömd åtta dygns arrest och så stulo de hans gratifikation. Det har berättats för mig av någon, som skulle ha sett i straffjournalen, att Timén skrivit rapporten på ifrågavarande konstapel. Som jag icke själv sett detta, kan jag naturligtvis inte yttra mig om sanningen härav, men det förefaller mig inte alls otroligt, ty det är bara i stil med allt annat på Nya varvet.

"Hennes nåd."

Majoren kunde i regel aldrig ha någon jungfru längre än fjorton dagar. Så hade majoren fått sig en ny jungfru och denna hade ett par konstaplar råkat tala med. Detta fick majorskan reda på och det var förstas förskräckligt uselt från hennes synpunkt. Det berättas av personer som hört det, att majorskan yttrat till majoren: "Robert, Robert, straffa dem, straffa dem". För att få husfred måste majoren "straffa dem". Den ene var på extra stat och med den gjordes pinan kort: han blev bokstavligen

sparkad ut genom porten. Den andre var det ju värre med ty han var ordinarie, men majoren visste råd och yttrade: "För den här gången får du en varning och så mistar du gratifikationen, nästa gång skriver jag till styrelsen och då får du slut". Denne konstapel vågade nog inte titta den vägen der majorens jungfru var ty han har lyckats bibehålla sig kvar i fångvården tills skrivande dag.

En julafton var jag tjänstfri och satt just inne på mitt rum och tände en brasa i kakelugnen. Klockan 7,45 e. m., då stängningen för fångarna var verkställd, kom en äldre, gift konstapel in till mig i något ärende och vi sutto och samtalade i lugn och sämja. Nu låg mitt rum med fönstren åt vägen, som majoren hade att passera till och från fängelset. Majoren hade väl gått förbi och fått se elden i fyren, varför han stack in näsan genom dörren och yttrade: "Ar det inte bra mycke i fyren der"? Varpå jag genmålde: "Jag är ju hemma, så det har väl ingen fara". Så fick majoren syn på kamraten, som hade behagat att inte resa på sig, och då skrek majoren till honom: "Sitter du här, din förbannade bonddräng, har du inte vett att resa på dig när din chef kommer in; i morgon skall du in du". Mitt på juldagens förmiddag, då andra människor sjöngo: "Frid på jorden" var det ofrid på Nya varvet, och denne äreförgätne konstapel, som inte reste sig hastigt nog, då det behagade Hans Höghet Majoren att sticka in näsan i en privat bostad, denne konstapel blev inkallad på direktörsexpeditionen, trakasserad och nersköld.

Rapporter.

En dag var Timén ute och gjorde ronden på fängelset och från denna sin inspektion hemförde han två rapporter på konstaplar. Den ene skulle ha sittat och sovit på post, den andre skulle ha sittat på post. Dagen därpå vart det majorsförhör. Den, som var anklagad för att ha sovit, erkände att han visserligen satt, men bestred på det bestämdaste att han sov; men på Timéns rapport blev konstapeln ådömd åtta dygns arrest. Som han ansåg sig icke ha förtjänt någon arrest, inlämnade han sin avskedsansökan, och så mistade fångvården en duglig och redbar konstapel. Den andre konstapeln, som skulle ha sittat, fick sig en varning och blev fränhänd sin gratifikation. Dagen därpå kom Timén till denne konstapel, beklagade sig och yttrade: "Jag kunde aldrig tro, att det skulle ta så hårt, men majoren skällde ner mig så eländigt".

Detta hade vi konstaplar rätt god reda på. När majoren hemma haft någon kontrovers med "Hennes nåd" och kom ned till fängelset i ett rasande humör, då fick Timén ta emot ovettet. För fångarna hyste Timén en panisk förskräckelse, men kunde T.

bara få fast i en konstapel att rapportera, så tog Timén upp sig ett tag i gunst hos majoren. Var detta därtill en, som T. visste stod i ogunst, så var det dubbelt välkommet. Råkade vi konstaplar möta majoren när denne var vid dåligt humör och vi pliktskyldigast gjorde honnör, kunde det hända att majoren spottade ett par tag och yttrade: "Fy tusan dj—r".

Mathållningen.

Bland alla andra besvärigheter för oss vaktkarlar var mathållningen inte den minsta. Som det icke fanns något markententeri eller offentligt matställe, voro vi hänvisade, att antingen hålla oss maten själva: "Äta i lådan", som majoren behagade uttrycka sig, eller söka inackordera oss hos någon gift kamrat. Efter en hel del besvärigheter lyckades det oss att få ett utmärkt matställe hos en konstapel F. Men genom omständigheternas makt blev det icke så långvarigt, som det hade varit önskvärt. Så blevo vi utan matställe igen. Nu var det en konstapel 17 Svensson, som länge försökt att få ungarlarna till att spisa hos sig. Som denna konstapel var gift med majorens f. d. jungfru och denna icke just hade det bästa rykte om sig, drogo vi oss för att börja spisa där. Emellertid var det en kamrat, som började, och när vi andra frågade honom hurudan mathållningen var, så skröt han och sade att det var så förskräckligt bra. Så kom det sig att vi började spisa där lite var och jag var den sistkomne. Hade maten varit bra så länge kamraten var ensam, så fingo vi annat att veta. Denna vår matfru hade bestämt föresatt sig att svälta ihjäl oss. En kväll — det var i början av december månad — voro vi samlade hela matlaget och allt som fanns att tillgå i matväg var lite rågmjölgröt och mjölk, och detta var så knappt tilltaget att vi icke ens blevo halvmätta. Det blev nu klart för oss att vi inte i längden kunde fortsätta på detta sätt, utsvultna som vi redan då voro, varför vi kommo överens om att inte äta där över julhågen och sedan sluta samt att vi borde säga upp oss samma kväll. Till yttermera visso "tummade" vi på detta. Jag var den förste som gick och när jag gick genom köket sade jag till vår matfru, att jag kommer att sluta med spisningen vid månadens slut. Varpå denna svarade: "Jaså, jaha". Mina kamrater gingo snällt och beskedligt och sade inte ett enda ord. Morgonen därpå då jag kom för att äta frukost, var det en kamrat före mig och denne hade visst då sagt upp sig, varvid vår matfru satt i ett inre rum och gick an med en käft, som den ilsknaste bandhund. Kamraten sade inte ett ord, utan satt snällt och beskedligt och vred sina mustascher. När jag åhört detta gläfsande en stund, kunde jag inte tåla utan yttrade: "Det kan väl fru Svensson tänka sig att vi inte kunna

gå här och svälta ihjäl“. Käringen snurrade så i väg ut. Till middagen hade jag hälst sett att slippa gå dit, men ord och avtal måste ju hållas. När jag så kom på trappan för att gå in, mötte frun mig och yttrade: “Vi ha inte annat än köträtt i dag och det vill ju inte Segerström ha, så jag har ingen mat till Segerström“. Jag kunde inte annat än baxna inför oförskämdeheten. Visserligen har jag aldrig varit någon stor älskare av köträtter, men på detta ställe var det nog det minsta vi fingo smaka. En dag tillreddes en läcker måltid och dukades upp alla goda saker, varpå matfrun gick in till majorskan och yttrade under gråt: “Jag får be “Hennes nåd“ hjälpa mig mot ungarlarna så jag får betalt min skuld i stan, i vilken skuld jag varit tvungen att sätta mig; sådan mat har jag hållit varenda dag och den äro de icke belättna med“. På kvällen kom majoren till fängelset, mörk i uppsynen och ögonbrynen stodo rätt ut som borst på ryggen på en gris. Jag var den förste majoren träffade på inom fängelset ty jag var “portpost“, varvid majoren yttrade: “Var är befälhavaren, var är befälhavaren“? detta framstött i hastigt tempo. När majoren så träffade Timén yttrade han: “Kalla in dem, hör du, kalla in dem, i morgon på expeditionen kl. 9; hon har förlorat, hon har förlorat“. Så räknade majoren upp oss, varvid jag kom först på listan med nummer tre. Dagen därpå behagade majoren komma ner till fängelset kl. 9,15 och vi blevo omedelbart inkallade varpå det började så här: “Edra lunsar, edra drumlar, ni tvingar er på en kvinna för att äta, och när hon har förlorat så slutar ni; betala nu hennes skulder först“. Och vänd till konstapel 9 Dahlberg, knöt majoren handen och fortsatte: “Å du Dahlberg, du har dragit mig vid näsan en gång förut, men jag skall dj—r i mej hålla tummen på ögat på dej; du understår dig icke att sluta“. När det fortgått i den stilen en stund, avskedades vi med ett nådigt: “Adjö med er lunsar“. När vi kommit utom dörren kommo jag och en kamrat överens om att gå in igen. Då hade majorens bärsärkarasari lagt sig och vi tillätos att tala och förklara att maten var otillräcklig och att det var oss alldeles omöjligt gå i en sådan sträng tjänstgöring och svälta. Så fjaskade majoren upp och gav vår f. d. matfru en tillrättavisning. Men konstapel 9 Dahlberg vågade icke sluta utan köpte hem mat och åt och föreställde sig äta hos 17 Svensson och lade där sina surt förtjänade slantar. Detta höll den stackaren på med tills döden kom och befriade honom. Härtill torde böra tilläggas, att majoren inte hade det allra ringaste grand med att beställa, om vi åto något eller inget, någonstans eller ingenstans. Detta är ett bevis på kjortelregementet å Nya varvet. När “Hennes nåd“ befallde, måste majoren och flera lyda, och det var denna “Hennes nåd“, som ställde till alla rackarstreck.

En historia om barnuppfostringshjälp.

I regel hade vi nattjänstgöring på fängelset var tredje natt. De båda kvällar vi ungarlar voro tjänstfria, var det särskilt för mig angenämt att få lämna fängelset och eländet bakom mig och så länge väderleken tillät, slå mig ner i gröngräset i sällskap med en tidning eller någon bok. Som jag inte tänkte att gifta mig så vare sig hade eller sökte jag någon bekantskap med det feminina. En kväll var mina kamrater före mig i "Grottparken" och träffade där en del "kvins", som de nojsade med. Jag råkade stanna och höra på, stum som en fisk. Som jag så stod, kom en jungfu, som innehade tjänst hos löjtnant Henning Kruise av Verehou — vilken var bevakningsbefälhavare vid "Västra kronoarbetsstationen" å Nya varvet — och tog mig under armen yttrande: "Kom så få vi sällskap". Detta var jag icke synnerligen angelägen om, men så började hon prata om hemtrakten och jag förstod hon kände mig från hemmet. Detta intresserade mig, men alla mina försök att få veta vem hon var misslyckades. Jag fick sedan reda på att hon hade en syster, vilken var gift med vår närmaste granne på landet och denna syster ledde hon samtalet på. Denna syster betecknade jag som "ett mycket simpelt folk". Detta höll pigan med om, men förteg visligen att det var hennes syster. Första kvällen vi skildes, tingade hon på, att "vi kan väl få sällskap en annan kväll". Denna Evas sköna dotter använde sig av alla möjliga knep för att nå sina syften. Om det var samvetets förebråelser eller andra orsaker, alltnog yttrade hon till mig en kväll: "Vill du ha sällskap med mig, i fall det är något galet med mig"? Varpå jag helt indignerat utbrast: Nej, fy faseligt, då är det nog bäst du går till den du har varit hos förut". Då svarade hon: "Jag bara skojar med dig". Emellertid ansåg jag bäst att inte vidare ha något sällskap med henne. En middag råkade jag händelsevis möta henne, varvid hon bevekande bad att få tala vid mig en kväll. Jag svarade, att jag inte hade något otalt med henne, men på hennes förnyade böner lovade jag att möta henne. När vi så träffades grät hon och var ledsen, varför jag uppmanade henne att lätta sitt samvete med att tala om hur det var, varpå hon snyftande berättade: "Löjtnanten var så envis; jag fick inte vara i fred för honom, å så erbjöd han mig tjugofem kronor". Jag tröstade henne så gott jag kunde under förmenande att hon varken var den första eller den sista, som fått på så vis och det bleve väl någon råd med henne, såväl som med många andra. Några dagar därefter mötte jag henne händelsevis åter, därvid hon till mig framställde frågan: "Vill du gifta dig med mig"? Varpå jag svarade: "Det kan du väl tänka att jag inte kan när du skött dig på så sätt". Varpå jag fick till svar: "Då skall jag åtminstone genera dig".

Om på egen eller andras inrådan vill jag låta vara osagt, alltnog, pigan gick till majorens och fick företräde hos "Hennes nåd", varvid hon beskyllde mig för att ha ställt henne i omständigheter. Av "Hennes nåd" fick hon medhåll och löfte om att de nog skulle hjälpa henne så det skulle gå bra. När jag fick reda på detta och en gång mötte pigan och förebrådde henne att hon beskyllde mig, ty "du vet väl jag inte har med det att göra", så svarade hon mig helt fräckt: "Du ska' ha'n, du ska' ha'n"!

Denna tid är den mörkaste i mitt liv. Jag hade alltid sökt handla ärligt och redligt mot en var, och detta kan varje redlig konstapel, som jag var kamrat med, intyga, Och så skulle jag råka ut för andras missgärningar. Jag tyckte varje människa kunde se i mitt inre att jag var oskyldig. Likväl fanns det nog åtskilliga, som då trodde att jag var den skyldige.

En dag jag var vakt i "Östra flygeln", blev jag avlöst och tillsagd att gå upp till majoren i dennes bostad. Der voro församlade, förutom majoren, pigan, skolföreståndare Peter Lincrantz och Timén. Majoren tog till orda och yttrade: "Här är ett fruntimmer, som påstår att Segerström är far till ett barn, som hon fött; hur är det med den saken"? Jag bestred på det bestämdaste påståendet. Då tog pigan till orda och yttrade: "Han skyllar mig för löjtnanten". Varpå jag svarade: Är du galen människa, det har du ju själv talat om". Pigan genmälde: "Åh, hör han ljuger". Och majoren yttrade: "Det tror jag inte, det tror jag inte". Så återtog majoren: Hur skulle det vara om du gifter dig med henne"? Detta förklarade jag att jag inte kunde göra. Varpå majoren återtog: "Ja, då är det inte säkert hur det går med platsen".

Innan Peter Lincrantz kom till Nya varvet som skolföreståndare, hade han varit bevakningsbefälhavare på Svanesund, och hade, som han skröt av, därstädes "processat med bönderna".

Som L. var lite lagklok, åtog han sig driva pigan på mig och uttog en stämning. Jag var på den tiden så enfaldig, att jag trodde vid våra domstolar skipades omutlig rättvisa, och då jag inte kunde fatta att det var något allvar i det här, så gav jag mitt ombud i uppdrag att inför domstolen säga sanningen, för att sedan kunna avlägga väremålsed med rent samvete. Målet blev uppskjutet för inkallande av vittnen. Nästa sammanträde var en konstapel inkallad och denne sade, som sanningen var, att han sett oss i sällskap några gånger, mera visste han inte. Så blev målet ytterligare uppskjutet, Tredje gången svarade jag själv. Då blev ett intyg inlämnat undertecknat: "R. Charpentier, direktör, P. Lincrantz, skolföreståndare". Detta intyg är av beskaffenhet att det ej kan i tryck återgivas, och varunder en person med den minsta lilla självaktning inte ville ha satt sitt namn. Detta intyg kan lämpligast översättas så här: "Att vaktkonstapel

Anton Segerström i vår närvaro erkänt att han är fader till ifrågavarande barn, intygas på begäran“. Riktigheten av detta vittnesmål bestred jag också. Så överlämnades målet till rättens prövning och utslag skulle falla vid tingets slut. Major Charpentier och Peter Lincrantz voro ju mina förmän, för vilka jag enligt instruktionen för konstaplarna, skulle "hysa vördnad, aktning och förtroende", inte kunde jag väl misstänka dem för elakhet. Jag resonerade med mig själv som så, att de tro vad pigan pratar och inbilla sig att jag är usel nog att vilja undandraga mig mina skyldigheter.

En dag posterade jag vid "Södra muren" och då L. vid tio-tiden kom för att gå ned till fängelset, beslöt jag taga honom ur hans förmodade villfarelse, varför jag yttrade: "Tror skolföreståndaren verkligen att jag är far till det där barnet"? Härpå svarade L.: "Ja, se jag vet inte vad jag skall tro; nu går målet till edgång, Segerström". Därpå svarade jag helt öppenhjärtigt: "Ja, det kan jag svära på om så vore tio gånger varenda dag". Men då återtog L.: "Jaså, jahaja, Segerström, jahaja, det kan gå så långt, att Segerström inte får svära. Det var en i Svanesund, som sade likadant som Segerström säger nu, å se, han fick inte svära".

Döm om min förvåning när utslaget föll och var av följande lydelse: "Som vaktkonstapeln Anton Segerström erkänt att han den 20 augusti haft samlag med käranden och han således möjligen kan vara fader till ett av pigan Selma Maria Gabrielsdotter den 26 mars framfött gossebarn — — — så finner domstolen skäligt ålägga bemälda Segerström att till detta barns uppfostran utgiva 7 kronor i månaden — — —".

Som jag icke anhållit få lösa något utslag, upplästes detta för mig av vice häradshövding Knut Hj. Ahlberg. I det skriftliga utslaget är ordet "möjligen" utelämnat, så där står: "att han således kan vara". Som det aldrig bestreds, att det var ett fullgånget foster, måste det väl vara klart för även den mest tjurskalliga domare, att en kvinna icke kan framföda ett fullgånget foster på sju månader. Saken var nog den, att när domstolen inte kunde döma mig skyldig och Peter Lincrantz visste att, derest jag blivit ådömd edgång, hade jag friat mig med ed, och då det gällde att till varje pris få mig till syndabock, gjorde Lincrantz sitt personliga inflytande gällande hos domhavanden och så fällde Lincrantz utslaget. Ty i annat fall kunde Lincrantz inte på förhand haft reda på att "det kan gå så långt att Segerström inte får svära".

Som en egendomlighet förtjänar antecknas, att vice häradshövding Knut Hj. Ahlberg under hela sammanträdet satt som rättens ordförande, med ordinarie domaren Hessle hade fällt utslaget. Ville icke Ahlberg låna sig till verktyg? Över detta häradsrättens

utslag besvårade jag mig i Göta hovrätt, som bara stadfäste häradsrättens utslag under samma motivering "att han således kan vara". Ett gammalt ordspråk säger: "Högsta rätt är största orätt". Hur häradsrätten och Göta hovrätt dömer, har jag erfarenhet av. Det skulle ha varit bra roligt att få se huru Högsta domstolen hade dömt i detta mål. Men, som i Göta hovrätts utslag var stipulerat det villkor, att jag, för att gå till Högsta domstolen, skulle deponera dessa ådömda pengar, och det naturligtvis inte kunde komma i fråga att jag varken deponerade eller betalade ett enda öre till ett barn, vartill jag icke var far, och detta i all synnerhet när de sökte med våld tvinga på mig det, måste jag låta saken falla.

Fängelseskolan och religionsundervisningen.

Vid tiden för denna berättelse, tjänstgjorde å Nya varvet som fängelsepräst en pastor Henricks. Denne var en tid av sjukdom förhindrad att upprätthålla sin tjänst och Peter Lincrantz blev av fångvårdsstyrelsen förordnad, att jämte egen tjänst upprätthålla predikantbefattningen vid fängelset, vari även ingick att undervisa okonfirmerade fångar i konfirmationsläsning. Som det var ett par cellfångar, som deltog i denna läsning och isoleringen mellan dagcellsfångar och gemensamhetsfångar strängt upprätthölls, så försiggick denna läsning i den s. k. cellskolan. Denna skola är så beskaffad, att fångarnas sittplatser likna skåp, där främre övre halvan är borta, så att fången endast kan se rätt fram, men icke bak eller åt sidorna. Så var det regel, att en konstapel skulle vara närvarande för att hålla ordning. En dag blev jag kommenderad. Men, du store, en sådan kristendomsundervisning hade jag då aldrig hört förut. Det skulle visst föreställa någon sorts praktisk kristendoms-kunskap, ty "då kan vara nyttigt å tro på bibel", för den går inte å super upp sina pengar". Men slutligen steg min förvåning till häpnad, när denne religionslärare utan någon som helst motivering helt enkelt yttrade: "Då ä' inte sannt allt, som står i bibel", å, ser ni, edgång då ä' bara e' bonneskrämman". Jag tänkte för mig själv, att detta är för ynkligt; fångarna äro nog fullpiskade förut utan att staten avlönade en särskild person för att inbilla dem mera galenskaper. För att höra hur fångarna uppfattade denna s. k. kristendomsundervisning, frågade jag någon dag senare en av konfirmanderna, 39 Brolin, en 40 års karl, om han trodde att det var sannt som stod i bibeln, varpå jag fick till svar: "Ja, en del är väl sannt". Det visade sig att denna undervisning inte föll på hälleberget. Den befattning Lincrantz tog med mina enskilda privatsaker, hade, enligt mitt förmenande, bort utgöra orsak nog till Lincrantz avsked, men därvidlag kom jag ingen vart, ty L. hade ju den

skenbara rätten på sin sida. Men då Lincrantz, förutom i lära, även i sitt privata liv förde en vandel, som väckte allmän förargelse, så ansåg jag det var ett hån mot allt vad heligt heter, att en sådan person fick träda upp på predikstolen. Den 31 januari 1893 var jag tjänstfri och sedan jag kommit hem på mitt rum från den obligatoriska avlösningen, framtog jag skrivdon och skrev en anmälan på Lincrantz, samt ställde den till generaldirektören Sigfrid Wieselgren, vilken skrivelse jag undertecknade med mitt namn, titel och nummer. Den 9 februari hade jag just varit ute på yttre varvet med en fånge, som reparerat ett lås till en bostadslägenhet och när vi kommo tillbaka till fängelset, gingo konstaplarna i vaktrummet, viskande och undrande, vad det nu kunde gälla eftersom generaldirektören kom så där oförberett resande. Jag hade, som jag då trodde, en god vän bland konstaplarna, och som jag förmodade att bli inkallad i förhör, ansåg jag det inte vara så noga, utan berättade i förtroende för denne min gode vän att jag anmält Lincrantz i fångvårdsstyrelsen, och att det nu var detta det gällde. Men jag tillade för säkerhets skull: "Du behöver väl ingenting säga". Varpå denne svarade: "Det har väl ine jag med att göra".

Efter väl förättat värv reste Wieselgren lika tyst som han kommit och jag blev inte på minsta sätt besvärad. Generaldirektören var inte väl rest, förrän min gode vän berättade för L., att det var jag som anmält honom. Följande lördag höll L. föredrag för konstaplarna i skolsalen. Jag gick aldrig och hörde på honom, ty jag ansåg, att en så usel karl inte var värd att höra, men mina kamrater berättade att L. yttrat: "Jag ber om förlåtelse, konstaplar, jag vet att jag har felat". Men att ångern inte var särdeles djup kunde man förstå, ty omedelbart därpå tillade L.: "men jag är inte sämre jag än andra".

Efter den dagen var L., under det vreden sjöd i hans inre, till det yttre själva älskvardheten emot mig, och råkade jag möta L., så långt innan jag ansåg mig skyldig göra honnör för honom, gjorde han honnör för mig och yttrade: "Godda', godda' Segerström, godda', godda'". Att detta icke var av uppriktigt hjärta kunde jag förstå, ty till mina kamrater yttrade L.: "Va' ska' nu Segerström ta' säk te, ifall han får slut här"? En dag då jag posterade vid "Sydöstra muren" kom L. och gav sig i samtal med mig. Efter en hel del inledning, kom han slutligen fram med vad han hade på hjärtat, och så upplät han, som det heter om Sven Duva "sin breda näbb", talade och sade: "Va' tänkte Segerström på, som skrev te generaldirektören å talte om allt möjligt, å dä va' så nära som på ett hår, att jag hade fått avsked"? När jag frågade L. vad han tänkte på, som lade sig ut för en hora, fick jag till svar: "Ja, se jag hade inte brytt mej om'et; men se majorskan var så enveten". Vidare fortsatte L.:

“Att dä inte ä' sannt, som står i bibel', dä sa'e ja' la inte“? Jag måste då göra klart för L. att jag hörde det med mina egna öron, så d et kunde inte bortförklaras. Varpå L. yttrade: “Ja, se, då vet jag inte vad jag tänkte på“. Vidare fortsatte L.: “Se jag kunde allt stämma Segerström förstås, för utspridande av ärekränkande beskyllningar“. Jag upplyste då L. om, att jag inte sagt ett enda ord till någon människa och gjorde honom särskilt uppmärksam på, att i min skrivelse citerade jag endast vad Lincrantz sagt till kuskarna, som skjutsat L. från krogen tiil lättsinniga frntimmer, att “vi ska' ingenting göra, bara titta på dem“

Någon. stämning för detta hörde jag alldrig utav. När jag så i barnuppfostringsmålet blev så oskyldigt dömd, råkade jag berättta för en del av mina kamrater, att pigan själv för mig om-talat vem som var far och tillade, att “löjtnanten må själv uppfostra sina barn“. Detta sprungo ett par fram och berättade för löjtnanten. Därför fick jag en stämning. Så uttog jag stämning på Lincrantz för “ett skriftligt mot sanningen stridande vittnesmål, vilket haft till följd att jag blivit oskyldigt dömd“. När dessa mål förekommo till handläggning under assessor Hessles ordförandeskap, hade löjtnant Kruise inkallat ett par ögontjänare bland mina kamrater till vittnen. Det första vittnet intygade att jag sagt att löjtnant Kruise var far till barnet. Jag rättade omedelbart vittnet och yttrade: “Jag har sagt, att pigan själv för mig berättat, att löjtnant Kruise är far till barnet“. Vittnet, av Hessle därom tillfrågad, bad om betänketid, innan han kunde svara härpå, troligen för att överlägga om detta var till löjtnantens nackdel. När vittnet betänkt sig, sade han, attt han icke kunde erinra sig att jag sagt så. O! varför avlade du mened, du blev ju ändock avskedad från din konstapelsbefattning. Det andra vittnet intygade att jag sagt, att “löjtnanten må själv uppfostra sina barn“. Detta erkände jag att jag sagt och vidhöll detta inför domstolen. “Skriv! han har erkänt, han har erkänt“, yttrade assessor Hessle.

Jag blir stämd till häradsrätten och får böta 75 kronor.

Så enkelt gick det tillväga. men i protokollet är det vitt och brett utbroderat. Så inlämnade löjtnant Kruise en skrivelse, vars författare utan tvivel var Peter Lincrantz, och i denna skrivelse heter det bland annat: “Att svaranden påbördar mig faderskapet, då svaranden lagligen är förvunnen att vara barnets fader — — jag nödgas yrka det strängaste straff lagen i thy fall stadgar, på det att svaranden för framtiden må lära sig inse att det icke går onäpst, att utslunga komplett falska beskyllningar“. Jag råkade inför domstolen yttra: “Inte är jag far,

ingenting har jag betalt, ingen har kräft mig på någonting och aldrig kommer jag att betala något“. Då stod Lincrantz, den lymmeln, och yttrade: “Åh, han är nog far“. L. skulle väl rattfärdiga sig i domarens ögon.

Så blev jag i detta mål ådömd 75 kronors böter, samt att betala Kruuse skadestånd. Böterna har jag måst gottgöra, men skadeståndet får väl Kruuse vänta på. När detta mål var avgjort, förekom mitt mål mot Lincrantz, men då var tonen förändrad hos Hessle. Det första var att anmoda mig taga tillbaka stämningen. När detta inte hjälpte, blev det alla möjliga invändningar. Slutligen blev jag förargad och yttrade: “Ja det gör detsamma, ty jag får ingen rätt här ändå“. Detta tycktes Hessle instämma uti, ty med detsamma avskrev han målet. Efter den dag jag anmälde Lincrantz i fängvårdsstyrelsen, var jag på tjänstgöringen utsatt för formligt spioneri. Jag kunde ibland få se vissa personer, som smögo omkring mig för att få något att anmäla.

Spioneri.

Under någon tid tjänstgjorde vid fängelset en sergeant från ett infanteriregemente, som Lincrantz rekommenderat. Denne sergeant var antagligen skickad av Lincrantz för stt söka “pumpa“ mig, och en dag då jag posterade på “Billingen“ kom sergeanten och frågade mig spetsfundigt: “Är det sanning, Segerström, att Lincrantz farit till fruntimren på Eklundsgatan“? Jag betänkte mig ett ögonblick, men, tänkte jag, det är bäst att ge honom riktiga besked, varför jag yttrade: “Det har väl sergeanten bättre reda på än jag, sergeanten har ju varit med“. Denne slank iväg med detsamma som en våt hund och kom sedan aldrig för att utfråga mig vidare. En söndag middag kl. 1, mottog jag bevakningen av 3:dje och 4:de avdelningarna i “Västra flygeln“. Sedan jag övertygat mig om att alla fångarna voro närvarande, och som allt var tyst och stilla, satte jag mig några minuter på en därstädes stående bänk och lutade huvudet i handen. Då behagade en falskmyntare och ligapojk, som jag haft särdeles mycket besvär med, gå fram till Timén och omtala att jag satt och sov. Timén kom med brådska, stängde dörren till undre botten försiktigt bakom sig och smög upp för trappan. De där försiktighetsåtgärderna kunde Timén besparat sig derest han gjort sig besvär med att titta uppför trappan, ty jag stod just vid övre ändan och såg på när Timén kom och så rapporterade jag utav: “Ingen-ting passerat“. Härvid tittade Timén på mig förvånat och yttrade: “Sitter Segerström och sover“? Varpå jag genmälde: Det ser väl befälhavaren att jag inte gör“. Oaktat Timén med egna ögon såg att jag var livslevande vaken, skrev han rapport på mig om att jag sovit och dagen därefter blev jag inkallad till

majoren och tillfrågad om jag ville lägga in om avsked. Som jag inte gjort något fel och inte ville bereda dem den glädjen samt tillika hyste förhoppning på fångvårdsstyrelsen, svarade jag att "det har jag inte tänkt". Varpå majoren genmålde: "Då får fångvårdsstyrelsen avgöra den saken". Så skrevs det en skrivelse om mig till fångvårdsstyrelsen, om vars innehåll jag än i dag lever i lycklig okunnighet. Jag skrev också en skrivelse och skickade till bemälda styrelse, däri jag sanningsenligt berättade förloppet, och tillade i denne min skrivelse: "Som det nu står klart för mig, att jag icke i längden kan tjänstgöra här på Nya varvet, får jag härmed vördsamt anhålla om transport till annat fångelse". På denna min skrivelse erhöll jag aldrig något svar. När majoren fick svar på sin rapport, blev jag inkallad, och utan att få del varken av rapporten eller fångvårdsstyrelsens svar, helt enkelt ådömd åtta dygns arrest samt frånstulen min gratifikation, 75 kronor. Jag tog arresten under den fasta föresatsen, att blir det bara mönstring, så är det jag som klagar. När jag frågade den karingen till bevakningsbefälhavare, hur han kunde rapportera mig, när han med egna ögon såg att jag var vaken, fick jag till svar: "Segerström såg sömnig ut". Det uppstod hos mig en misstanke: kunde det verkligen vara sanning, att befälet vidtalat fångarna att hjälpa sig få fel på mig och använde sig av en fånge, som de visste vara min uppenbare ovän och inte ens ägde medborgerligt förtroende.

Jag får avsked.

En av de sista dagarna i mars månad 1894 blev jag inkallad på direktörsexpeditionen och majoren läste upp en rapport för mig av innehåll, att jag lagligen blivit förvunnen vara fader till ett oäkta barn, samt ådömd böter för att hava ärekränkt löjtnant Kruise och uttagit stämning på skolföreståndare Lincrantz, vilken jag sedan nödgats återtaga. Sedan upplästes fångvårdsstyrelsens resolution av innehåll att jag var omedelbart avskedad från min konstapelsbefattning. Den rapporten vittnar om den största hutlöshet, ty mina förmän visste att det just voro de, som från början till slut ställt till allt sammans. Der var förstås litet genant att dagligen se mig och hava sina sjuka och anklagande samveten. Därtill kom också, att kunde de bara framställa mig som en lögnaktig och dålig person, förtogo de ju verkan av den anmälan jag skickat till fångvårdsstyrelsen angående Peter Liucrantz.

Bakom min rygg skrevs en skrivelse till fångvårdsstyrelsen och jag blev avskedad och utkörd som en hund, utan att bli i tillfälle avgiva förklaring eller att fångvårdsstyrelsen på minsta sätt sökte göra sig underrättad om huru mycket sanning, som låg till grung för anklagelserna.

Efterskrift.

För att få sammanhang i berättelsen får jag gå några år tillbaka, eller närmare bestämt till år 1870 då Nya Varvet togs i anspråk för fångvården. Av dåvarande generaldirektör Almqvist blev Robert Charpentier, som då innehade löjtnants titel, heder, rang och värdighet eller hur det nu heter på det militära språket, utnämnd till direktör vid det nyinrättade fängelset. Denne Charpentier lär då hava annonserat i någon Stockholmstidning efter konstaplar, så att när Ch. kom till Nya varvet hade han en hel del personer med sig som skulle inträda i konstapelsyrket. Bland dessa var en med det borgerliga namnet P., som förut lär ha haft plats som åkardräng i Stockholm. Denne P. besatt icke något högre mått av bokliga kunskaper, ja, han var t. o. m. så okunnig, att han knappast kunde skriva sitt eget namn utan med förskräckligt stora och grova kråkfötter. Men vad som brast i bokligt vetande, ersattes i rikt mått av en annan god egenskap: han lär så mycket bättre kunnat med "limstången" och på Nya varvet var detta meriter nog och för övrigt den enda, som ägde något värde. Denne P. blev utnämnd till underofficer med distrikt i dagcellerna.

Nu ville det sig icke bättre än att P. var utpräglad onanist och de största bovorna bland fångarna voro denne underofficers bästa vänner. Genom att fångarna stodo denne P. till tjänst, fick han ju gynna fångarna och det förekom fall, att fånge rökade i straffcell, så att röken trängde ut genom celldörren. Men krukkan går så länge till vatten att hon slutligen går sönder. En dag var P. omgiven av två av dessa sina förtrogna och då hittade den ene på i någon sorts svartsjuka, att livsfarligt skära sin medfånge. Då var det så ruttet att det föll sönder av sig själv och P. blev avskedad.

Vid detta års mönstring yttrade generaldirektör Wieselgren till oss konstaplar, då vi voro uppställda i porten, bland annat följande: "Jag trodde att Nya varvet var ett mönsterfångelse, men det är det icke längre när något sådant kunnat fortgå så många år och ingen haft reda på det". Så kunde denne person tala, som väl gjorde anspråk på, att kallas en karl, och som mycket väl borde ha haft reda på, att så snart det var en konstapel som vågade klyva sin näbb, blev han av fångvårdsstyrelsen avskedad. Därför var också hela bevakningskåren så förskrämd, att de sprungo som råttor. Det förefaller mig, minst sagt, otroligt, att Timén, som så gärna ville höra sladder, icke hade en aning om vad alla andra hade god reda på, men denne underofficer visste hur han skulle taga sina förmän för att åtjunta deras förtroende. När sladderpratet tröt, var det att hitta på något annat. Jag var vittne till, att sergeanten kom till fängelset med en korg innehållande välfägnad och gick in till

Timén på befälhavarekontoret. Under tiden Timén gjorde heder åt anrättningen, stod sergeanten-onanisten ute hos mig i porten skrattande, pratade och gladdes i sitt stilla sinné, att han genom lite förplågnad kunde draga Timén vid näsan och sedan opåttalt pådriva sina skändligheter. Vad korgen innehöll hade jag icke nöjet att få se, men att icke "nubben" saknades det kunde jag förstå, ty Timén slickade sig så gott om munnen efteråt.

När jag nu blev oskyldigt avskedad och inte mera kunde gagna fångvärdén, tänkte jag, att det skulle inte kunna läggas mig till last, att jag har reda på missförhållanden och inte anmäler det.

ÅR 1894 då Sigfrid Wieselgren förrättade den årliga återkommande mönstringen, så insåg jag, det tjenade ingenting till att beklaga mig för generaldirektören ty jag hade inte blivit trodd; jag skulle åtminstone rättfärdiga mig först, för vad som uppgivits som orsak till mitt avsked. I stället skrev jag en skrivelse och inlemnade denna till Wieselgrens moder som då bodde på Korsgatan i Göteborg och varest generaldirektören vistades under sitt Göteborgsbesök. Vid denna tid tjänstgjorde å Nya varvet en konstapel 26 Strömblad. Denne hade gjort sig särskilt hatad av fångarna mest på grund därav, som det påstods, att han gav en del fångar tobaksvaror och tog ifrån andra. Detta hat tog sig uttryck en gång konstapel Strömblad var kommanderad till bevakning i den s. k. "Nedre arbetslängan". Då behagade straffängén 230 gå fram till Timén och hota med att derest Strömblad icke bleve tagen därifrån, så skulle fångarna taga livet av konstapeln. Timén, alltid feg för busarna, skyndade sig att efterkomma fångens begäran och Strömblad blev avlöst och fick efter den dagen icke tjänstgöra i yttre tjänstgöring. Nu hade det i all rimlighets namn, varit Timéns skyldighet, att föranstalta om en undersökning om Strömblads förhållanden, men i dess ställe blev Strömblad befordrad till "vaktbefälhavare". Den konstapel som förut hade den befattningen, var en äldre person, som var oförmögen till yttre tjänstgöring och denne fick vikariera för underbefälet och så kom det sig, att vi andra fingo tjänstgöra för Strömblad också; det blev så mycket längre mellan fridagarna. Det var två konstaplar, 20 Mattson och 28 Karlsson, vilka för mig och flera berättat att de sett att Strömblad givit fångarna snus och i min skrivelse åberopade jag dessa båda konstaplar som vittnen. Denna skrivelse hade antagligen blivit uppläst på direktörsexpeditionen, så att Timén på förhand fått reda på innehållet och passade på och tillsade de av mig åberopade vittnena, att när de nu komma in till generaldirektören, så skulle de säga att de ingenting sett. När Sigfrid Wieselgren tillfrågade dem, hade de visst ingenting sett, det var lögn alltsammans. Hela min skrivelse blev reducerad till lögn och en

onanist bland konstaplarna, som jag samtidigt anmälde, fick ytterligare gå där i två år och på sitt sätt fostra fångarna till bättre människor. När jag vid ett senare tillfälle träffade konstapel 20 Mattsson och förebrådde honom att han ljög generaldirektören rätt upp i ansiktet, fick jag till svar: "Du vet la hurdan befälhavarn ä". Timén befallde dessa av mig återopade vittnen att ljuga och de ljögo, och därför åtnjöto dessa konstaplar sina förmäns förtroende och fingo vara vaktkonstaplar och detta styrkte ytterligare generaldirektören i hans förmodan, att jag var en lögnaktig och dålig person, då det faktiskt inte fanns en enda på hela fängelset mer än jag, som vågade tala sanning.

Till sommaringet 1894 uttog jag en så lydande stämning:

"Till Askims, Östra och Västra Hisings samt Sävédals Häradsrätt.

Härmed anhålles om stämning och kallelse å pigan Selma Maria Gabrielsdotter, boende — — —, att hon mände stånda till ansvar för falsk beskyllan inför domstol, varigenom jag blivit oskyldigt dömd och detta haft till följd, att jag blivit från min plats i statens tjänst, av vilken tjänst jag haft min bergning och utkomst, avskedad, varför jag yrkar ansvar på bemälda Gabrielsdotter enligt 16 § strafflagen.

När jag kom till domstolens kansli för att få påtecknat resolution på denna min stämmingsansökan, tjänsgjorde en vice häradshövding Koch, vilken, sedan han läst min ansökan lämnade den till assessor Hessle under yttrande: "Hur ska' vi göra med den"? När så Hessle genomläst min ansökan, uppstod mellan honom och mig följande samtal. Hessle hetsigt: "Ni har fått rätt". — "Har jag fått rätt"? — "Ja, det har ni". — "Den saken har jag väl bättre reda på än domhavanden". — "Det kan ni inte komma ifrån". — "Hur i all sin tid kan domstolen döma att jag möjligtvis kan vara skyldig"? Hessle hetsigare: "Håna inte domstolen, håna inte domstolen". — "Jag kan väl inte rå för att domstolen fällt att sådant enfaldigt utslag". Hessle till häradshövding Koch ursimnigt: "Skriv på, skriv på; tala inte te'n, tala inte te'n"! Hessle för sig själv vridande händerna: "Att man inte kan komma ifrån den här skiten heller"!

Så blir den fattige bemött, då han kommer inför de rikes lag och söker rättvisa. Emellertid fick jag ju ändock trätt mig till resolution på min stämmingsansökan, och var jag nu väl ändock på god väg att få upprättelse; men de rika bestämde annorlunda. När målet förekom till handläggning under vice häradshövding Kochs ordförandeskap framhöll jag: "Som jag blivit av domstolen förklarad skyldig under motivering, att han således kan vara, så får jag anhålla få bevisa att jag *icke* kan vara skyldig". Länsman Gädde i Mölndal steg upp och yttrade: "Jag bestrider att målet får upptagas till prövning". Jag fick då gå ut och rätten skulle

överbägga. Den överbägningen var snart gjord och avkunnades kort och gott detta utslag: "Målet upptages icke till prövning".

Nu kom jag underfund med, att det är Sveriges "rikes" lag, och att den lagen är sådan att den kan vrängas efter omständigheterna. När de rike vilja ha sig en syndabock, ha de sin lag att lita på. Då denna lag icke kan döma att man är skyldig och de rika veta att derest jag blivit ålag edgång, hade jag friat mig med ed, så motiverar de rikes lag sitt utslag med "att han således kan vara", detta i uppenbar strid mot naturens lagar och allt mänskligt sunt förnuft och begrepp.

Detta utslag fastställdes av Göta hovrätt. När jag ville bevisa att jag icke kunde vara skyldig, upptogs detta icke till prövning. Så enkelt är det. Att besvära mig över detta senare utslag i hovrätten tjänade ju ingenting till; det hade jag gjort en gång förut och denna rätt bara stadsfäste häradsrättens utslag. I dess ställe gjorde jag en anmälan till J. O. och där vilar det i godan ro än i dag.

Jag fick här en ytterligare lärdom. Jag hade förut trott, att länsmännen äro till för att få brott uppdagade och bevisade, men jag kom underfund med att länsmännen äro till för att skydda de rikas intressen. Att länsman Gädda svarade vid rätten på horans befallning, det får man väl anse för uteslutet, det var nog högre makter, som varit i verksamhet, ty hade jag fått bevisa min oskuld, hade det nog för åtskilliga personer blivit sura följder och främst hade frågan gällt mitt avsked.

Jag misstänkte hela tiden, att den där rapporten, som upplästes för mig när jag blev avskedad, bara var till för att slå blå dunster i ögonen på mig, ty om också allt varit sannt, som lades mig till last, var det ändock en privatsak, som inte hörde till tjänsten. Det hade antagligen skrivits något helt annat, som jag ännu den dag som i dag är, svävar i lycklig okunnighet om.

Jag skrev till fångvårdsstyrelsen och begärde utdrag ur den rapport, som utgått från Nya varvet och varpå mit avsked grundades, "så beskaffad att den inför domstol må utgöra laga bevis för orsaken varför jag blev avskedad". På denna min hänvändelse erhöLL jag från fångvårdsstyrelsen ett så lydande svar: "Därest Ni har någonting i fångvårdsstyrelsen att beställa, äger Ni, att i vanlig ordning antingen personligen eller genom ombud i Stockholm vända Eder till Kungl. Styrelsen". Fångvårdsstyrelsens svar uppfattade jag så, att denna styrelse ingenting vidare ville ha med mig att beställa. När jag var ordinarie i statens tjänst och på samvete ärligt och redligt skött den, och så huvudstupa blev avskedad, och hos den avskedade myndigheten söker få reda på varför jag blev avskedad, får jag till svar: "Därest ni har någonting att beställa". Hut! Var det verkligen sanning att jag blev avskedad för att jag inte ville gifva mig med en annans hora och uppfostra andras oäkta barn!

En annan konstapel, 13 Henricksson, som såg hur det gick mig, måste, för att få behålla sin plats, på majorens befallning gifta sig på så sätt, vilket för den stackaren slutade med förskräckelse. Blev bemälda konstapel ihjälslagen eller hade han i grämselse över sina sorgliga familjeförhållanden själv sökt döden? Den officiella undersökningen, som konstaterade olyckshändelse, är det ingen initierad som tror på.

Jag får inte tala om allt vad jag vet i denna sak, ty det skulle bara rendera mig ett tryckfrihetsåtal, som helt säkert bleve fällande och detta till ingen nytta, ty de rike ha i sin lag visligen stipulerat en hel del saker, som inte få bevisas, och detta i all synnerhet synd mot sjetten budet. Men så mycket kan jag väl ändock säga utan risk av straffpåföljd, att denne konstapels änka födde barn ett år efter mannens död, och det lär kunna ifrågasättas om icke även en minderårig flicka i denne konstapels första äktenskap även blev förförd.

Mina lärospån vid svensk rättsskipning är icke av det angenäma slaget och jag har allt sedan dess hyst en grundlig misstro och ett gränslöst förakt både för de rika och deras lag, och när jag läst i tidningarna om domstolsutslag och officiella undersökningar, har jag alltid trots att sanningen är raka motsatsen.

Har jag nu lyckats övertyga fångvårdsstyrelsen om, att jag har litet grand i den Kungl. styrelsen att beställa? För det första ville jag bra gärna veta varför jag blivit avskedad, för det andra är det två års gratifikation med tillsammans 150 kronor, som med orätt frånhänts mig, och för det tredje fråndrogs från min avlöning avgifter till pensionskassa under fyra år och tre månader. Jag kan inte inse annat än att fångvårdsstyrelsen hade varit skyldig återbetala dessa pengar när jag blev avskedad, ty jag har väl i all rimlighets namn ingen skyldighet att betala till en kassa, som jag inte får någon nytta utav. Så är t. ex. förhållandet vid Bergslagarnas järnvägar. Blir någon avskedad där eller någon själv slutar, så utbetalas till honom det inbetalda beloppet.

Under alla de år som gått sedan ovan skildrade händelser, finns det inte en dag som gått utan att jag tänkt därpå och det har smärtat och retat mig, men jag har inte ett ögonblick förlorat hoppet, att sanningen skall komma i dagen.

Nu är hela denna vävnad av lögn, list och falskhet så skör, att man bara behöver röra vid den med ett finger, så faller den sönder av sig själv.

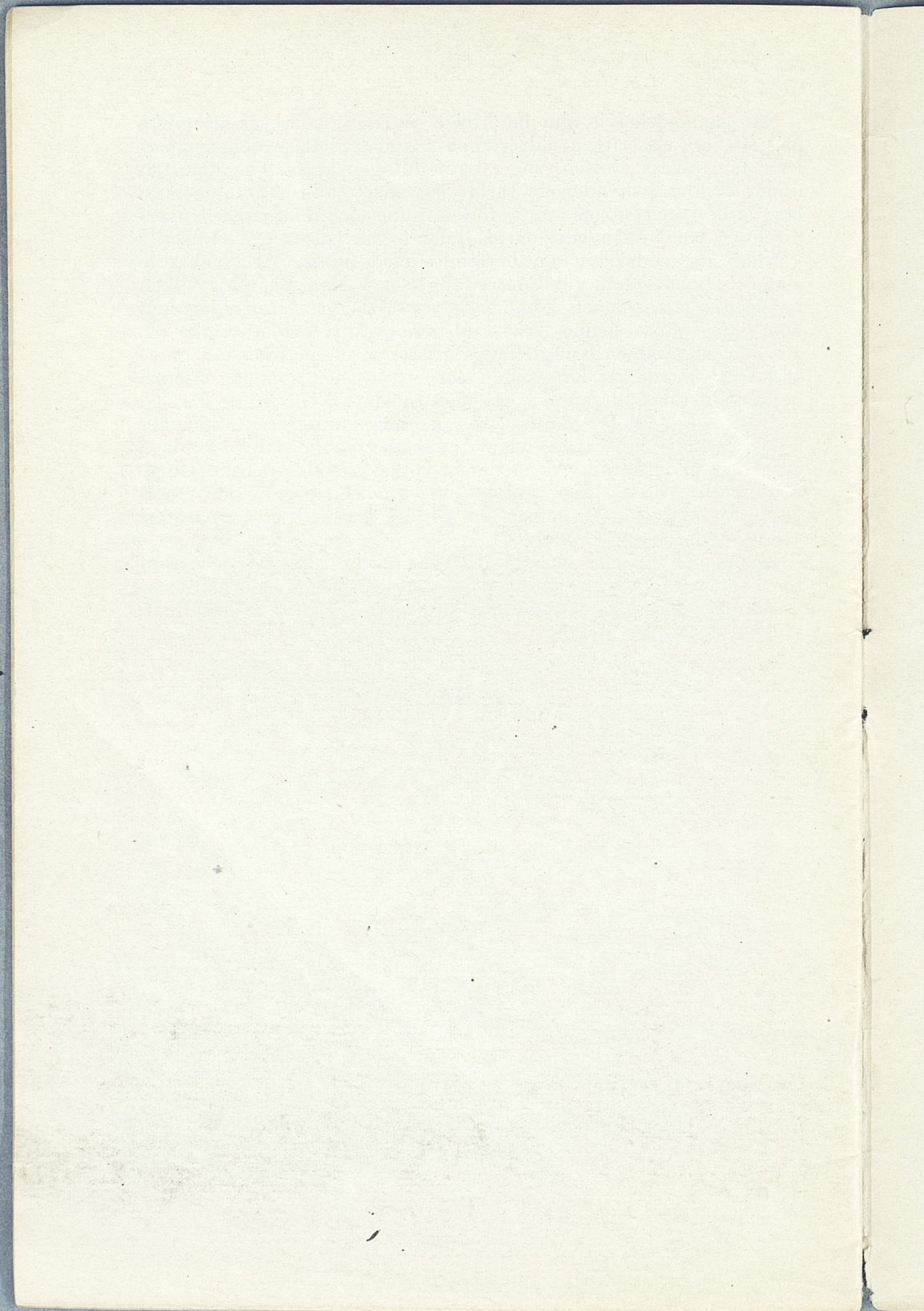
Jag har i denna lilla värklighetsskildring sorgfälligt undvikit all romantik, utan samvetsgrant återgivit saker och händelser som de passerat. I det att jag nu överlämnar berättelsen i allmänhetens händer, avlyftar jag från mig själv en börda som tyngt under många år!

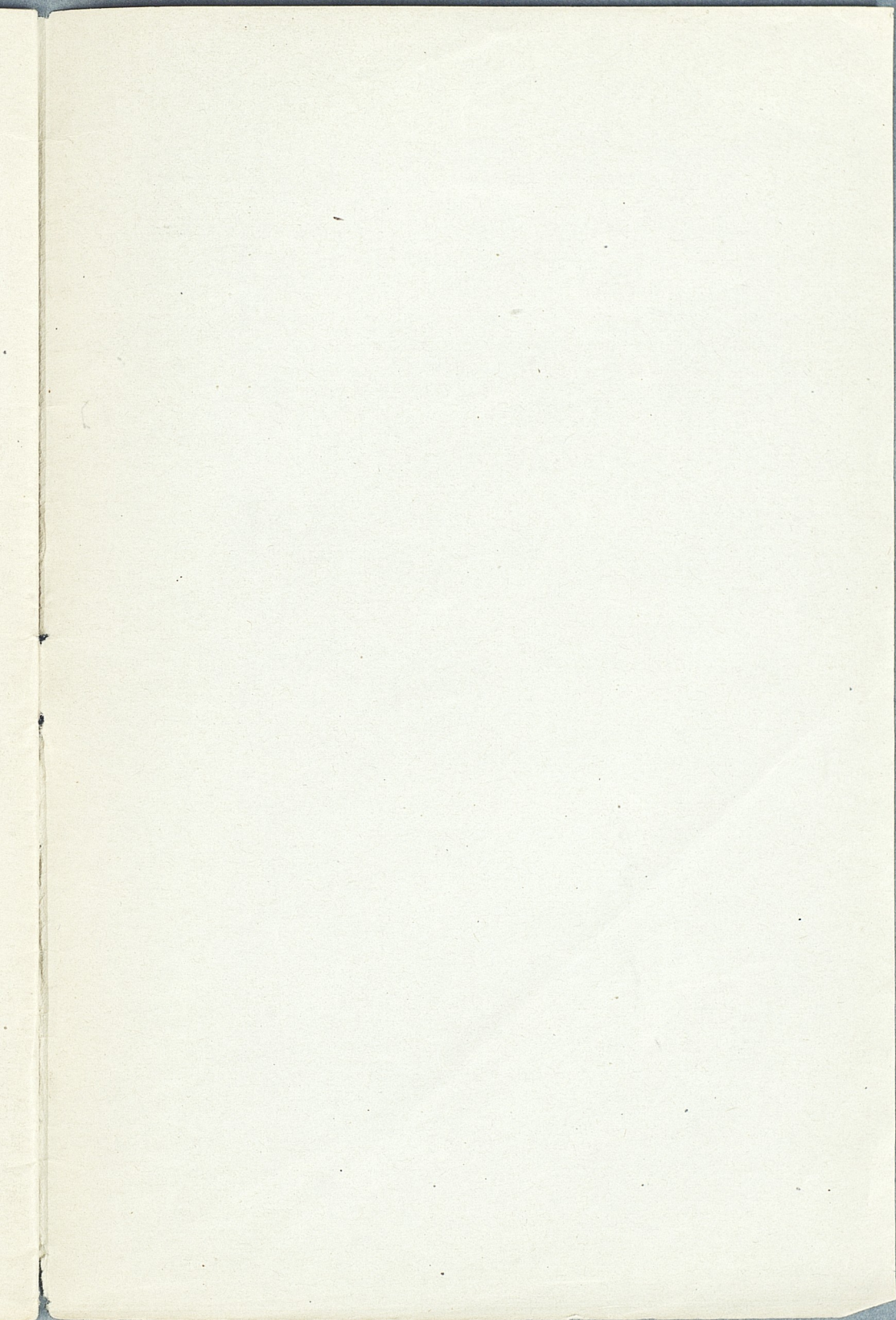
När jag nedskrivit min berättelse så långt, kom jag att tänka på, att jag visserligen aldrig rönt någon förståelse och sympati från fångvårdsstyrelsen, men överledningen är nu en annan än under skildrade händelser, varför jag ansett mig böra underrätta fångvårdsstyrelsen om mitt förehavande och har jag till överdirektör Almqvist avlåtit en så lydande skrivelse:

“Jag har nedskrivit en berättelse med titeln: “En vaktkonstapels levnadsöden vid Centralfängelset å Nya Varvet“, vilken berättelse jag snarast kommer att prässlägga. Innan jag helt kom att avsluta denna lilla skildring, så kom jag att tänka på, att den nuvarande Kungl. fångvårdsstyrelsen ju inte kan göras ansvarig för vad en föregående har brutit, men som jag i denna berättelse framställt en hel del berättigade krav, vill jag härmed förfråga mig ifall fångvårdsstyrelsen, innan min skrift utkommer i tryck, skulle vilja taga del av innehållet och godvilligt företaga en sådan undersökning, som denna bok är avsedd att framtvinga. Jag skulle således vara villig sända manuskriptet under förbehåll, att, därest icke annan uppgörelse träffas, detsamma åter-sändes inom högst 10 dagar“.

Denna hänvändelse ansåg väl överdirektör Almqvist icke vara förtjänt av något svar, ty något sådant har jag icke erhållit.

Härmed får jag avsluta 1:sta upplagan. Den 2:dra skall utkomma betydligt tillökad.

417

SEGERSTRÖM, A.

2.

Kungl. biblioteket

0 0000 000136102

9

Kiöng.
Sof
(M)
o.

EN VAKTKONSTAPELS LEVNADSÖDEN

VID

CENTRALFÄNGELSET

Å

NYA VARVET

SANN BERÄTTELSE

UTGIVEN AV

Anton Segerström

ANDRA DELEN: PRIS 25 ÖRE

GÖTEBORG 1916
TRYCKERIAKTIEBOLAGET FRAMÅT

A circular embossed stamp of the publisher, Tryckeriaktiebolaget Framåt, located at the bottom center of the page.

FÖRORD.

När man offentligt i tal eller skrift skall uttrycka sina tankar, så bör man yttra fina och vackra ord, som tjusar örat och smickrar sinnet. Råkar man uttala sanning och rättvisa, så betecknas detta med orden skandalöst tal och skandalskriveri.

Det skulle för mig varit bra mycket nöjsammare, ifall jag kunnat skriva något helt annat, än jag här kommer att göra, men sanning är ändock sanning, och rätt måste vara rätt.

När i juni månad förlidet är min förra del utkom från trycket, så förebrådde mig några initierade personer, att "du skriver alldeles för hyggligt". Jag skall även här undvika några allt för starka uttryck, ty motsatsen skulle blott bevisa ett rätt och obehärskat sinnelag, men skulle det förekomma några allvarsord, så hoppas jag och ber att vederbörande upptaga det som avsikten är: livets bittraste allvar.

Inledning.

Under det min förra broschyr låg under tryckning, utskickade jag teckningslistor till de olika fängelserna och sände även en lista till fängvårdsstyrelsen, men därifrån erhöll jag icke någon rekvisition. Från Vänersborgs straffängelse, där E. G. Timén är direktör, fick jag rekvisition på några broschyrer, och medskickade ett exemplar extra och skrev på detta: "Skänkt till Timén av A. Segerström." Till direktör P. Lincrantz i Halmstad skickade jag gratis och franco en broschyr.

Innan jag lät prässlägga bemälda broschyr, så skrev jag en skrivelse till överdirektör Almqvist i fängvårdsstyrelsen, vilken skrivelse återfinnes å sidan 29, och erbjöd mig skicka manuskriptet till påseende, men inget svar. När jag från trycket utfått broschyrerna, så skickade jag ändock ett exemplar och en så lydande skrivelse:

"Enär fängvårdsstyrelsen gent emot mig städse förefallit dövtum, men jag ändock misstänker att någon av denna styrelses ledamöter nöjaktigt kan läsa rent innantill, så tager jag mig härmed friheten att gratis och franco sända ett ex. av min broschyr. Som jag antagligen i fängvårdsstyrelsen är anskreven för en lögnare och dålig person, så gives ju nu ett ypperligt tillfälle, att genom ett tryckfrihetsåtal få detta konstaterat. Att härefter tå ihjäl eländet, det skall jag nog sörja för att det icke skall lyckas."

Fängvårdsstyrelsen teg.

Vad konstaplarna på Härlanda säga.

Jag har alltid älskat tänka mig, att svenska folket består av "mandom, mod och morske män", men jag har alltmer kommit till insikt om, att en hel del av detta folk består av idel krukor. En dag mötte jag på Linnégatan i Göteborg en f. d. kamrat från Nya Varvet vid namn Björkman, som ännu innehar tjänst i fängvården, och denne B. yttrade helt enkelt till mig: "Du får akta dig, så de inte sätta in dig på dårhus."

Det låter sig höra, vad de i "de djupare lagren" tycka, tänka och tro om de styrande, rike och mäktige här i landet. Broschyrens innehåll hade naturligtvis diskuterats bland konstaplarna på Härlanda. Att det är sanning vad jag skrivit, det visste dessa mycket väl reda på, så att på laglig väg, insågo dessa konstaplar, att det var ingen som kom någon vart med mig, men då skulle det vidtagas våldsåtgärder mot mig.

Att det är många, som skulle önska se mig oskadliggjord, det tvivlar jag icke ett ögonblick på, och att medlen inte äro så noga, bara ändamålet vinnes, det har jag också sett bevis på i mina dagar, men någon ny Tuva-historia lära de väl ändock visligen få akta sig för, ty då torde den sista villan bli värre än den första. Och för övrigt, jag har förut lidit så många orättvisor, så vad skulle jag väl frukta för fängelse eller dårhus; straffet för dessa ogärningsmän skulle ändock en gång till sist bliva så mycket hårdare.

Det är förvånansvärt se hur straffet följer gärningarna i spåren. Major Charpentier regerade som en djävul på Nya Varvet, men han dog ändock på en vårdanstalt i fullt utbildat vansinne. Hur skulle det väl kännas i denne persons inre, när i dödsminuten hela hans levnad upprullades för hans inre syn och han stod färdig att träda över gränsen till det okända utan ljus, utan hopp och med en massa människors förbannelser vilande över sitt huvud?

"Hennes Nåd", majorskan, som alltid, så snart det gällde konstuplarna, körde med majoren och yttrade: "Robert, Robert, straffa dem, straffa dem" — det har berättats för mig av trovärdiga personer, att denna samma "Hennes Nåd" nu är så fattig, så hon fått gå på Uppsala gator och sålt karameller och tidningar. Jag gläds visst inte åt detta, men det är Nemesis! Allmaktsordet står ändock fast, att "som människan sår, så får hon också skörda."

Vad Peter Lincrantz i Halmstad säger.

Förlidet år, 1914, 20—22 juli, var jag i Halmstad och sålde mina broschyrer. Eftersom jag nu var i Halmstad, så var det ju klart, att jag skulle uppsöka Lincrantz, och råkade jag möta L. på gatan, varvid jag tog utav mig hatten och yttrade: "Goddag, herr Lincrantz, hur står det till nu för tiden?" Härvid gjorde L. ett grymtande och kom så alldeles upp i näsan på mig, så jag nödgades taga ett par steg tillbaka för att kunna försvara mig vid ett eventuellt överfall, och så skrek L.: "Va ä då för publikationer han ger ut?" Varå jag genmälde: "Gör åtal på mig!" Varpå L. återtog: "Åtal, åtal, vad skulle det tjäna till; skäll ner mej, skäll ner mej! Timén var hos mig häromdagen, å se pigan då va majorskan som ställde till." Härvid invände jag: "Majorskan, vad är det för prat? Lincrantz är väl en karl, han gick väl ingen dräng under majorskan." Varpå L. svarade: "Ja, skäll ner mej, skäll ner mej!"

Jag nödgas stanna och granska dessa Lincrantz yttrande punkt för punkt: "Åtal, åtal, vad skulle det tjäna till?" Så länge L. fick ljuga på mig, då var jag en sådan usel person, så jag blev avskedad ur statens tjänst; nu när sanningen kommer fram, då står Lincrantz handfallen, så jurist han är ut i fingerspetsarna. Hade det bara varit så, att de stämt mig inför en domstol, så hade de nog vridit och vrängt och fått mig förklarad skyldig, om inte annat, så under motivering, som skett en gång förut: "Att han således kan vara", men se i tryckfrihetsmål, där är jury som dömer, och det

vet L. så väl att det finns ingen juryman, som vill taga på sitt ansvar döma en person skyldig, då denne kan bevisa sig talat sanning, och denna sanning inte är i strid med några särskilda lagparagrafer.

Jag vet nog hur jag skulle skrivit för att få åtal och blivit bötfälld, och lyckas det mig inte nu håller få upprättelse, så nästa gång kommer jag att spela ut trumf, även med risk att bli bötfälld.

"Skäll ner mej, skäll ner mej!" Jag har aldrig sagt annat än sanning om Peter Lincrantz och aldrig sagt mer än jag kunnat bevisa, men L. har aldrig gjort annat än ljugit på mig. Utan tvivel var det Lincrantz, som satte ihop någon lögnhistoria om mig, som skickades till fängvårdsstyrelsen, varigenom jag blev avskedad, ty när mitt avsked upplästes för mig på direktörsexpeditionen, satt L. därinne vänd mot mig och stirrade på mig, för att se vad effekt detta skulle göra på mig. Men någon glädje fick L. icke håller den gången.

När Lincrantz började med mig på Nya Varvet, då hade jag varken i ord eller handling på minsta sätt förnärmat L., men denne usling drog sig inte för att skriva ett falskt vittnesmål på mig och genom lögn, list och intriger fick mig oskyldigt fälld.

"Timén var hos mig härom dagen." — Nu fick jag veta vad jag icke visste förut. När Timén erhållit min broschyr, så reste T. till Lincrantz i Halmstad, ty denne var ju lite mera hemma i juridikens mysterier, och så granskades min broschyr ord för ord, men dessa kloka gubbar sågo sig ingen utväg, ty alltsammans var ju sanning, och då var det ju bäst att tiga.

"Å se pigan, då va majorskan, som ställde till." — På den tiden var det en sköka, som gick i spetsen och många lupo efter att hjälpa denna: en major, skolföreståndare, länsman, häradsrätt, hovrätt samt en hel del andra personer, och fängvårdsstyrelsen satte kronan på verket genom att avskeda mig. Nu däremot finns det inte en, som vill ha äran av det där. Själve Peter Lincrantz, som på den tiden arbetade, så att säga, med både händer och fötter och genom lögn och intriger fick mig oskyldigt fälld, denne han fränsäger sig nu all andel och är till på köpet nu så feg, så han söker skydda sig bakom kjolarna på ett frutimmer, ty "å se pigan, då va majorskan, som ställde till". Även till majorskan har jag skickat en broschyr och hon gör som alla de andra — tiger.

Skrivelse till fängvårdsstyrelsen.

Sedan jag återkommit till Göteborg från min resa till Halmstad, så skrev jag en skrivelse till fängvårdsstyrelsen, daterad den 24 juli 1914, och sedan jag berättat mitt samtal med Peter Lincrantz, så fortsatte jag så här:

"Då det nu visat sig, att varken Lincrantz eller Timén våga göra åtal på mig, så vänder jag mig ytterligare till fängvårdsstyrelsen. Skall det nu verkligen visa sig att denna kungliga styrelse gör gemensam sak med tjuvar och andra grova brottslingar, för att inte

använda ordet mördare. Har jag sagt a så säger jag också b och jag har satt mitt liv i pant på att jag måste, jag skall ha upprättelse. Finns i fängvårdsstyrelsen inte vilja, kraft eller förmåga att utreda saker, som ligga i öppen dag, så nödgas jag utgiva min andra upplaga, och den skall jag nog veta stilisera sådan, att åtal måste följa, och då sättes fängvårdsstyrelsen ur spelet och regering och riksdag få taga hand om saken."

Nu, tänkte jag, är det tilltaget så grundligt, så det kan väl fängvårdsstyrelsen ändock inte smälta, men det otroliga inträffade, att fängvårdsstyrelsen — teg.

En tjuvhistoria.

En dag var bland andra tjänstfria konstaplar å Nya Varvet även tre ungarlar, och dessa voro i sällskap till, i och från staden. Vid hemgåendet använde de sig av stora landsvägen, och när de så hunnit till "Östra kasärn" på Nya Varvet, så föreslog en av sällskapet, som var bekant med skollärare Bladins jungfru, att de i förbigående borde gå upp och hälsa på denna. Som de så sutto i köket, kom Bladin ut och fick se dem, och dagen därpå var B. inne och berättade detta för majoren med påföljd att dessa tre blevo inkallade på direktörsexpeditionen, tilldelade varning samt fränhända sina gratifikationer.

I författningarna lär det väl heta, att gratifikation skall utgå vid oförvitlig tjänstgöring. Icke kunde väl dessa herrar lagstiftare ens drömma om, när den lönestaten blev fastställd, att det kunde hänföras till icke oförvitlig tjänstgöring, ifall några konstaplar på sin fritid råkade hälsa på en kvinnlig bekant i ett kök och där uppförde sig hyfsat och städat, även om detta kök för tillfället disponerades av en så förnämlig personlighet som skollärare Bladin, numera kamrer i fängvården.

Förut har jag sagt att fängvårdsstyrelsen gjort gemensam sak med tjuvar o. s. v., men under förutsättning, att det i författningarna står att gratifikation skall utgå vid oförvitlig tjänstgöring, så anser jag mig nu kunna utöka denna min beskyllning till, att fängvårdsstyrelsen stulit ifrån mig och mina olyckskamrater de löneförmåner, som av regering och riksdag blivt oss tillerkända och stal platsen ifrån mig, jag som vet med mig icke har gjort något annat ont än bara talat och skrivit sanning. I min förra broschyr sidan 13 nionde raden nedifrån berättade jag en händelse. I huvudsak är det riktigt, men orsaksförhållandet blev genom ett förbiseende litet oriktigt återgivet, och jag skyndar mig återge saken exakt.

En dag var konstapel 40 Johansson på tjänstgöringsorderna utprickad till bevakning i det så kallade "f. d. bokbinderiet". Bokbindarne voro då förflyttade till "Nedre arbetslängan" och dessa två arbetssalar i "f. d. bokbinderiet" voro upplättna för snickare och träsnidare. Som en del av fångarne voro sysselsatta med möbelsnickeri, så hade dessa till sin disposition s. k. "limpannor". Dessa äro, som vi veta, så beskaffade att draglimmet smältes i ett

kärl, som sättes inuti ett annat med kokande vatten. Mellan kl. 9 och halv 10 fm. hade dessa fångar gårdspromenad och innan en fånge gick ut på promenaden, så upplyfte han limpinnan ur det kokande vattnet och lade däri en sin sillbit, som fången erhållit i utspisningen. Under tiden kom Timén och inspekterade och när T. kom in fick han känna lukten av sill och skrev därför rapport på konstapeln, med påföljd, att denne blev inkallad på direktörsexpeditionen, tilldelad varning samt fränhänd hälften av sin gratifikation.

Dagen därpå kom Timén, beklagade sig för denne konstapel och yttrade: "Jag kunde aldrig tro, att det skulle taga så hårt, men majoren skällde ner mig så eländigt, och det var därför jag gjorde't." Man hade väl bort kunnat hoppas att konstaplarna icke behövde vara "försökskaniner" för att Timén skulle stå högt i gunst hos majoren.

Om det genom någon sorts härklyveri skulle kunna rubriceras som förseelse att fången lade sin egne sillbit i vattnet, så var det väl i all rimlighets namn fången som skulle bära ansvaret därför och icke konstapeln, ty inte hade väl konstapeln lagt fångens sillbit i vattnet och icke håller hade fången bett konstapeln om tillåtelse därtill. För övrigt voro varken konstapeln eller fången så djupsinniga, att de kunde räkna ut, att det var straffbart lägga en sillbit i vatten; denna stora vishet var förbehållet major Charpentier och bevakningsbefälhavare Timén. Konstapel 40 Johansson är nu gammal och ur fångvårdens tjänst avskedad, och han har länge väntat utfå sin så surt intjänta lön, som han inte kan fatta annat än att fångvårdsstyrelsen stal ifrån honom.

Skrivelser till fångvårdsstyrelsen.

Den 1 januari 1915 avlät jag till fångvårdsstyrelsen en så lydande skrivelse:

Enär jag förut skickat fångvårdsstyrelsen två ex. av min broschyr "En vaktkonstapels levnadsöden" och skrivelser, utan att det ändock lyckats mig erhålla något som hälst svar, och som jag just håller på med att utarbete min andra upplaga, så är det av vikt att jag i denna kan säga, att fångvårdsstyrelsen verkligen erhållit min broschyr, varför jag sänder detta under rek. försändelse. Samtidigt får jag använda tillfället och till fångvårdsstyrelsen framställa en hövlig fråga: Ämnar fångvårdsstyrelsen vidtaga några eller inga åtgärder med anledning av mina avslöjanden? Om svar anhålles. Porto bifogas."

Även denna skrivelse förblev obesvarad.

Den 7 februari 1915 avlät jag till fångvårdsstyrelsen ytterligare en skrivelse av följande innehåll:

"När jag från trycket lät utgiva min broschyr "En vaktkonstapels levnadsöden", så var jag visserligen på förhand övertygad om, att fängelsedirektörerna Peter Lincrantz och E. G. Timén helst säge att få tiga. Men jag kunde aldrig tro annat än att fångvårdsstyrelsen antingen gjorde åtal på mig eller föranstaltade om

en undersökning, om inte för annat, så åtminstone söka få mina uppgifter reducerade till fantasifoster och lögnhistorier. Då det nu visat sig, att även fängvårdsstyrelsen söker tiga ihjäl eländet, så har jag ändock ansett mig böra göra fängvårdsstyrelsen uppmärksam på en sak. I min broschyr sidan 28, fjärde raden upifrån står: "Blev bemälda konstapel ihjälslagen eller hade han i grämselse över sina sorgliga familjeförhållanden själv sökt döden?" Jag skrev där lite försiktigt, enär jag förmodade bli i tillfälle att ytterligare utföra min talan, men nu anser jag mig böra öppet förklara, att allmänna meningen är att denne konstapel blev mördad, och gärningsmannen är också av samma allmänna mening utpekad. Skulle det vid en undersökning visa sig, att detta är med verkligheten överensstämmande — varför alla skäl tala — så är det ju för bedrövligt att i Sverges fångvård en konstapel mördas och detta nedtystas och gärningsmannen, mördaren, ännu är kvar i gångvården, och så skall denne bidra till att uppfostra andra brottslingar till bättre människor. Om fängvårdsstyrelsen skulle anse alla orättvisor jag fått lida är preskriberat — en uppfattning, som jag dock på grund av vissa sakskael inte kan dela — så kan ett mord ändock aldrig bli preskriberat. Skulle fängvårdsstyrelsen anse med sin fördel förenligt att tiga ihjäl även detta, så kommer jag därför icke att ge tappt, men jag skall be få upplysa fängvårdsstyrelsen om, att i min nästa upplaga kommer samtliga mina skrivelser att publiceras."

Påföljande vecka fick jag på posten ett stort konvolut, försett med tjänstefrimärke och avstämplat Stockholm. Detta öppnade jag i poststationsföreståndarens närvaro, men lång näsa fingo vi, ty försändelsen innehöll endast broschyren och frimärket jag skickade den 1 januari, men inte ett enda ord.

Det har till mig från fängvårdsmannahåll uttalats att "fängvårdsstyrelsen sover". Jag har onekligen vid flera tillfällen försökt väcka denna styrelse, men grundligt misslyckats, och det fordras nog mera krafter än jag besitter, väcka en kunglig styrelse, som så grundligt inslumrat.

Emellertid voro nu alla mina resurser uttömda, att försöka bringa denna styrelse till förnuft, och att vidare besvära detta kungliga ämbetsverk, det har jag ansett mig mycket för god till.

Skrivelse till fängelsedirektör E. G. Timén.

Bevakningsbefälhavare Timén, numera fängelsedirektör i Vänersborg, har jag alltid för denne persons handlingar ansett som en mindrevärdig person, men jag ansåg mig ändock böra kosta på Timén en skrivelse och en tioöring, varför jag till T. avlät en så lydande skrivelse:

"Enär jag uppvaktat fängvårdsstyrelsen med tre ex. av min broschyr "En vaktkonstapels levnadsöden" och skrivelser, däri jag anmodat styrelsen göra åtal på mig, men denna kungl. styrelse spelar fortfarande dövtum. Hos Peter Lincrantz i Halm-

stad, där jag muntligen framställde samma anhållan, blev jag bara bemött med otidigheter. Som jag med visshet vet Ni erhållit bemälda broschyr och innehållet i densamma måste vara för Eder heder och ära kränkande, så uppfordrar jag Eder härmed, att, såvida Ni besitter ett uns av hederskänsla och Ni vidare kan anse Eder värdig beklåda den befattningen Ni innehar, Ni gör åtal på mig och söker tillbakavisa beskyllningarna. Skulle Ni ändock fortfarande föredraga tåga, så kommer jag, att, i likhet med vad förut skett i Halmstad, sälja mina broschyrer i Vänersborg och i min nästa upplaga kommer även denna min skrivelse att publiceras."

Som jag väntat inträffade också, Timén han — teg.

Skrivelse till justitiekanslern.

Jag har gått igenom och besvärat mig hos alla möjliga instanser och ämbetsverk, men överallt rönt samma öde, men hos J. K. hade jag icke varit förut, varför jag skickade en broschyr och en så lydande skrivelse:

"Får hämmed översända ett exemplar av min broschyr "En vaktkonstapels levnadsöden", med anhållan att det måtte förunnas mig bliva behandlad som varje annan svensk medborgare. Är det nu så, att jag offentligt låter utsprida lögnhistorier, så skall jag naturligtvis bestraffas; är det däremot sanning, så bör ju även detta uppdragas. Särskilt skall jag be att få fästa ämbetets synnerliga uppmärksamhet vid sidan 28 fjärde raden uppfifrån i min broschyr, där det står: "Blev bemälde konstapel ihjälslagen eller hade han i grämelse över sina sorgliga familjeförhållanden själv sökt döden?" Jag anser mig nu böra öppet förklara, att allmänna meningen är att denne konstapel blev mördad och gärningsmannen är också utav samma allmänna mening utpekad. Som utan tvivel här föreligger ett brott, som aldrig blivit uppdragat, så får jag härmed vördsamt anhålla, dels att det uppdrages åt kronolänsman Elfving i Mölndal företaga undersökning och vidtaga de övriga åtgärder, som därav kan föranledas, och är jag villig stå till bemälde Elfving förfogande och lämna de närmare upplysningar, som för sakens utredning och sanningens uppdragande kan finnas erforderligt, dels att mot mig anhängiggöres åtal vid Göteborgs rådhusrätt för broschyrens innehåll i dess helhet."

Vördsammast (namn och adress).

Denna skrivelse sände jag den 11 maj och gjorde mig så mycket besvär, så att jag rekommenderade försändelsen och begärde mottagningsbevis, och i detta är försändelsen utkvitterad den 12 maj.

Jag räknar nog ut på ett ungefär hur det gick med den skrivelsen. När J. K. erhållit densamma, så remitterades skrivelsen till fängvårdsstyrelsen och där försågs den med påskrift ungefär så här: Bör till ingen åtgärd föranleda. Och så förblev det tyst.

Tidningsskriveri.

Då det nu icke lyckats mig få varken åtal på min broschyr eller undersökning, så räknade jag ut, att lyckades det mig bara få någon uppsats i tidningarna, så kunde nog vederbörande icke längre tåga ihjäl förhållandena. Så skrev jag avskrift av min sista skrivelse till fängvårdsstyrelsen och skrivelsen till J. K. och inlämnade detta på Göteborgs-Postens redaktion.

Torsdagen den 10 juni 1915 inflöt i tidningen en uppsats av följande lydelse:

"Dödsolycka som går igen. — Justitiekanslärns ingripande påyrkas i en gammal sak. Följden av en alltför ytlig polisutredning.

En på sin tid vid dåvarande fängelset på Nya Varvet anställd f. d. konstapel A. Segerström, har i skrivelse till justitiekanslärnsämbetet fäst uppmärksamheten vid ett hösten 1906 inträffat dödsfall, rörande vilket han begär utredning. En vaktkonstapel vid Nya Varvet vid namn Henriksson hade en kväll varit inne i Göteborg. Påföljande morgon anträffades han död i älven vid Nya Varvet. Segerström gör i sin skrivelse till J. K. gällande, att Henriksson icke omkommit genom olyckshändelse eller eget förvållande, utan antyder att han mördades. Vem gärningsmannen är, säger Segerström, är ingen hemlighet. Framställningen utmynnär i en begäran, att kronolänsmannen i Mölndal måtte få i uppdrag att företaga utredning i saken.

Ingen anledning att misstänka brott.

Med anledning av hr Segerströms inlägga till J. K. har Göteborgs-Posten förhört sig hos några ännu i tjänst varande kamrater till den omkomne Henriksson. Dessa ansågo allt tal om brott meningslöst. Visserligen hade Henriksson, som hr Segerström antydde, uppehållit sig i staden tillsammans med en annan person, men det finnes vittnen på, att Henriksson och denne skildes inne i staden tidigt på kvällen. Sedermera iaktogs Henriksson ensam på väg ut till Nya Varvet. Han hade då varit mycket berusad. Den genväg, som H. begagnat ute vid fängelset, hade gått över berget tätt invid älven och utgjorde nattetid en mycket farlig passage även för fullt nyktra personer. Som ifrågakvarande natt var mycket mörk, torde det kunna tagas för alldeles givet, att den berusade mannen fallit utför berget genom egen oförsiktighet samt omkommit. Emellertid hade det vid tillfället väckt stor uppmärksamhet, att ingen egentlig polisundersökning företogs med anledning av olyckshändelsen. Vederbörande länsman hade endast tittat på den döde och därmed hade allt varit färdigt. Då en hel del rykten varit i omlopp omedelbart efter händelsen, borde polisen ha gjort vad den kunnat för att skingra det dunkel, som oemotsägligen vilade kring tilldragelsen."

Så långt Göteborgs-Posten, och de övriga Göteborgstidningarna hade också en notis inne samma dag, fastän i förkortad form.

I den där tidningsuppsatsen är åtskilligt att korrigera och jag

inlämnade en uppsats med anhållan om benäget införande, av följande lydelse:

"Dödsolycka, som går igen."

"Det, förefaller mig att de utfrågade personerna icke sagt allt vad de visste, men därjämte verkar det helt vilseledande, ty på den tiden fanns ingen väg "lätt efter älven", utan gängstigen var långt uppe på bergen. Hade Henriksson själv fallit utför berget, så kunde han under alla omständigheter, icke kunnat bli så illa sönderslagen, som han befanns vara. Utan att här vilja inlåta mig varken på den ena eller andra teorien, så har dock faktiskt i denna sak aldrig någon undersökning blivit verkställd och det är endast en sådan jag har begärt. Varför äro de så ängsligt rädda därför?"

Denna min uppsats behagade tidningen att icke intaga. Som jag icke kunde räkna ut vilka de personer voro, som uppgivit att det var "meningslöst" säga att Henriksson omkommit genom andras förvällande, så skrev jag en skrivelse till en f. d. kamrat från Nya Varvet, som innehade tjänst på Härlanda, vid namn Rosenqvist, och var min skrivelse av följande innehåll:

"Var så vänlig upplys mig om, vilka de personer voro, som för Göteborgs-Postens referent uppgåvo, att det är fullkomligt meningslöst påstå att 13 Henriksson omkommit genom andras förvällande, enär jag framdeles torde behöva vetskap om detta."

Efter ett par dagar erhöj jag svar från Rosenqvist. Detta var från hans sida naturligtvis inte avsett att publiceras, men som Rosenqvist just i dagarna avlidit, så anser jag mig icke begä någon ogrannlaghet när jag ger offentlighet åt denna hans skrivelse, och var densamma av denna lydelse:

"Har just nu mottagit ditt brev, men kan icke lämna de begärda upplysningarna. Jag själv blev utsatt för en intervju av en slusk, som sade sig vara medarbetare i Göteborgsskränet. Jag hade tyvärr inga upplysningar att lämna, men jag sade just de i ditt brev uttalade orden "att det vore fullkomligt meningslöst" att försöka få något åtal till stånd efter så lång tid och med så svaga bevismateriel. För övrigt hänvisade jag honom till Wickström, om han möjligen kunde ha något att upplysa, ty det var ju han som fann Henriksson."

I tidningsnotisen står, att "dessa ansågo allt tal om brott meningslöst", i brevet däremot, "att det vore fullkomligt meningslöst efter så lång tid få något åtal till stånd" o. s. v.

Att det var konstapel Rosenqvist, som sagt de i tidningsnotisen omnämnda omdömen, det hade jag ändock minst av allt väntat, enär Rosenqvist just var en av dem, som ivrigast framhållit att Henriksson blev mördad och — det mäst besynnerliga — som vi just någon vecka förut, muntligt överenskommo och togo varandra i hand på, att biträda varandra för att, om möjligt, söka få fram sanningen i den här saken.

Jag har aldrig sagt, att vaktkonstapel 23 Olsson slog ihjäl vaktkonstapel 13 Henriksson, och det aktar jag mig också för att

säga, ty det kan jag icke bevisa. Men jag vidhåller vad jag sagt förut, och det kan jag bevisa, att allmänna meningen är att 13 Henriksson blev mördad, och jag kan ytterligare tillägga, och det kan jag också bevisa, att allmänna meningen är, att vaktkonstapeln 23 Olsson slog ihjäl 13 Henriksson.

Jag skall här taga mig friheten återgiva några händelser, som jag kan bevisa, ur konstapel 23 Olssons meritlista:

Konstaplarna 7 Ahldin och 23 Olsson bodde i samma hus, där de vardera innehade lägenhet om ett rum och kök i var sin ända på huset. En natt när Ahldin redan gått till sängs, kom Olsson, våldsamt bultande och slog på Ahldins dörr och yttrade: "Kom bara ut, så skall jag se om dig!" Den gången var det Ahldins hustru, som räddade situationen, ty hon hindrade Ahldin ifrån att gå ut; i annat fall hade helt säkert en av dem stannat på valplatsen.

Upprepade gånger slog Olsson Ahldins barn och kastade bort deras små leksaker.

En dag säger 23 Olsson till konstapel 34 Rosenqvist ungefär så här: "Du kan gärna komma hem till mig en stund och taga fiolen med dig och spela lite för oss." En kort stund efter det Rosenqvist kommit i Olssons bostad, så med utropet: "Nu borde du allt ha stryk", överföll Olsson Rosenqvist, så att denne måste rätta sig genom hastig flykt, men Rosenqvists fiol, den trampade, Olsson sönder.

En kväll kom Olsson in på mitt rum och utan ringaste anledning överföll mig. Detta har jag f. d. konstapel Rydén till vittne på, ty denne var samtidigt inne.

Veckan före innan 13 Henriksson omkom, så voro konstaplarna 1 Björkman och 23 Olsson tjänstfria och i sällskap till staden. Då behagade Olsson slå Björkman i huvudet med en tomflaska, så att B. måste fara till sjukhus och bli förbunden, och sedan en tid var urständssatt att tjänstgöra.

Men nu till sist kommer det märkvärdiga.

Dagen före den natten, då 13 Henriksson omkom, så voro konstaplarna Henriksson och 23 Olsson tjänstfria och i sällskap till staden och påföljande dag kom Olsson hem kl. 4 på morgonen och hade då en sin broder, som är polis-konstapel i Göteborg, i sällskap med sig hem. Vad hade 23 Olsson gjort hela natten? Hade Olsson efter det han begått den hemska gärningen, på omvägar vänt tillbaka till staden till sin bror, för att, ifall det blev fråga om 13 Henrikssons död, denne broder då skulle intyga, att Olsson varit i staden om natten? Jag bara frågar, något misstänkt synes onekligen saken. Aldrig hade jag några bevis med mig när jag kom och råkade man händelsevis någon gång dröja sig kvar i staden, så var man åtminstone hemma vid midnattstiden, så mycket mer borde väl 23 Olsson varit angelägen komma hem, som han hade hustru och barn, som väntade på sig hemma.

När Henriksson gick till staden, då var han iklädd överrock, men när han påträffades, var överrocken försvunnen. Kanske 23 Olsson kan lämna upplysning om var överrocken tog vägen. Hade

Olsson efter det Henriksson var mördad, släpat denne i överrocken varvid densamma gått sönder och sedan blev undangömd? Kanske man däri kan söka orsaken till alla de ohyggliga skrubsår som Henriksson hade på benen?

Jag anser mig här böra upplysa, att jag är då visst ingen beundrare av 13 Henriksson, och inte håller knuten vid denne person med några särskilda vänskapsband, ty till allt annat denne person var lämplig, till vaktkonstapel på ett större centralfängelse, därtill var han totalt oduglig. Men min rättskänsla uppreser sig emot, att en person omkommer utan att det klargöres på vad sätt han omkommit. Om man också råkat komma på en sådan ringa plats, så att man blivit fångvaktare, så borde man väl därför inte vara förklarad "fågelfri", utan att åtminstone någon liten skymt av den rättvisa, som den "ädlä svenska nationen" så storsint skryter sig av att besitta, måtte komma även dessa ringa i samhället till del. Men faktiskt blevo konstaplarna på Nya Varvet oskyldigt insatta i arrest, fränstulna sina löneförmåner, oskyldigt avskedade och jämmerligen omkom, utan att det fanns en, som lyfte ett finger, och i Stockholm satt kungliga fångvårdsstyrelsen och gjorde då som nu — sov.

Man kan ju tycka, att det här gäller ju bara några fattiga vaktkonstaplar, och då är det naturligtvis icke så noga med sanning och rättvisa. Men hur i hela fridens namn skall det gå med fångvården, när själva styrelsen icke ser sig i stånd tillbakavisa så grova beskyllningar, att den gör gemensam sak med tjuvar och mördare, när vid de olika fängelserna sådana personer tillsättes, till direktörer som Peter Lincrantz i Halmstad, som uttalat, att "jag ger f—n om fångarne fara åt h—e eller Gästrikland, ty jag reder nog min sak ändå", och Timén i Vänersborg, som inte besitter ett uns av hederskänsla, konstaplarna icke våga tala sanning, ty då frukta de bli satta på dårhus, och är det nu slutligen så, att den ene mördarn skall vakta den andre, då är det ju "fullkomligt meningslöst" med både fängelse och fångvård.

Skulle det vidare något mera allmänt börja tillämpas vad som skedde mig på Nya Varvet, att fånge genom lögnprat sätter misslagliga konstaplar i arrest, då ha dessa naturligtvis allesamman ingenting annat att göra, än att bli fångarnes lydiga drängar och langa in tobak, snus och brännvin till fångare, så att dessa bli snälla mot konstaplarna. Hade fångarne kunnat förmått mig till det, då hade jag nog i deras tycke varit en enig konstapel och sluppit arrest samt varit 75 kronor rikare. Antagligen hade jag då också i Timéns tycke varit en bra karl, ty det var just onanister och tobakslangare som Timén höll om ryggen.

Det har till mig av flera personer uttalats, att jag kommer bra sent med det här. Skall jag nu göras ansvarig för detta också? Jag har sökt på alla möjliga sätt få fram sanningen, men vilken väg jag än tagit, så har jag blivit motad. Skall jag stå till svars, skall jag och flera med mig lida för att domstolar, tjänstemän och ämbetsverk äro så orätrådiga och usla, att det är hart när omöjligt få fram sanningen?

Det synes ju nu hur orätt det är. Jag har under årtal fått lida oskyldigt och nu slutligen genom kostnad, arbete och besvär utgivit en broschyr, namngett personer med deras rätta namn och berättat deras bedrifter, skickat dessa samma personer min broschyr och uppmanat dem göra åtal på mig och slutligen hos lagens högste väktare, justitiekanslern, själv begärt åtal på mig för att bliva i tillfälle styrka mina påståenden, men kan ändock icke lyckas att få.

Här talas och skrives, att vi i detta "ärans och hjältarnes land" leva under lagliga förhållanden. Vad är det för nonsens? Här i detta landet styres och regeras vi av tjänste- och ämbetsmannagodtycke. Se här bevis:

När jag första gången, på Timéns rapport, blev insatt i arrest på Nya Varvet, så inkallade jag två av mina kamrater, nämligen 8 Andersson och 36 Norlin. Norlin var just den som blev skickad avlösa mig. Inne i förhöret ville Norlin tala och förklara förhållandet, men blev av majoren nedtystad med orden: "Vad är det för prat, vad är det för prat?" Så blev jag på en lögnrapport ådömd åtta dygns arrest och fränstulen 75 kronor.

När vi utkommit i porten blev Norlin snäst av Timén, varvid T. använde sig av ett uttryck, som icke ens kan i tryck återgivas.

Andra gången Timén insatte mig i arrest för att jag sov eller sovot, så stod jag mitt framför Timén, gjorde honnör och rapporterade: "Ingenting passerat", och fastän T. med egna ögon såg, att jag var vaken, fick jag ändock åtta dygns arrest och fränstulen min gratifikation 75 kronor. När jag av häradsrätt och hovrätt blev förklarad skyldig under motivering "att han således kan vara", så är detta uppenbart olagligt, ty inför svensk domstol får icke finnas något "möjligen", ty antingen är jag väl skyldig eller också oskyldig, något mellanting gives väl ändock icke.

Har någon i statens tjänst begått någon förseelse, så skall det verkställas opartiskt förhör och över detta förhör skall uppsättas protokoll, och avskrift av detta protokoll skall på anhållan tillställas den tilltalade.

Ingenting av allt detta skedde med mig. Jag gick i min tjänstgöring och visste inte det minsta förr än jag blev inkallad på direktörsexpeditionen och ögonblickligen avskedad. Se, så står det till med rättvisan i detta landet!

Jag har vid flera tillfällen hos kungliga fängvårdsstyrelsen sökt få veta varför jag blev avskedad, men det har icke lyckats. Direktör Timén i Vänersborg, som förr var så duktig, varför är han inte lika duktig nu? Hur stor man än tycker sig vara i välmaktsdagarna, så stundar det väl ändock en räkenskapsdag för lite var av oss, och Timén borde väl tänkt sig, att en sådan dag slutligen skulle randas även för honom.

Våra gratifikationer, som så orättfärdigt fränhändes oss, konstaplar, dessa medel äro av staten för många år sedan utanordnade och som de aldrig utbetalts, skola de väl finnas kvar, och då nu ägare komma och anmäla sig, så kan jag icke inse annat än att fängvårdsstyrelsen bort överbevisa mig, att jag far med lögn-

historier eller också utbetalt dessa medel, men denna kungl. styrelse tiger. Befattningen som skolföreståndare vid Centralfängelset å Nya Varvet var endast på extra stat, så att innehavaren av denna befattning var tvungen söka sig komma på ordinarie stat för att erhålla pension vid därför uppnådd levnadsålder. Peter Lincrantz sökte alla möjliga direktörsbefattningar, men blev alltid förbigången. Då beklagade L. sig för mina f. d. kamrater och yttrade: "Då ha' ja' å tacka Segerström för." Man hade väl bort haft rättighet fordra att en person, som åtagit sig det ansvarsfulla värvet fostra fångar till bättre människor, själv varit åtminstone så mycket fostrad, att han haft vett och förstånd lagt skulden där den skulle ligga, och det på sig själv naturligtvis. Hade det hos denne person funnits den minsta uppfostran, så borde han väl hållit sig skapligt nykter, att icke andra personer haft besvär med att leda hem honom, och detta isynnerhet som Lincrantz skulle agera "vi prästerskap". Slutligen blev L. av fängervårdsstyrelsen uppmanad söka direktörsbefattningen i Halmstad.

Under första tiden Lincrantz tjänstgjorde som direktör i Halmstad uppförde han sig som ett veritabelt svin, klädd i uniform med sabel vid sidan och satt på trapporna och nickade; ja, L. drog sig inte ens för att få skolpojkar att bjuda sig på spirituosa. Slutligen höll det på gå kaputt för L. Då slog han om och skrev in sig till godtemplare och började predika nykterhet för andra människor. Då lär Lincrantz fått en varm handskrivelse från generaldirektör Sigfrid Wieselgren samt en hundra kronorssedel. Inte är det väl troligt att Wieselgren tog dessa pengar ur egen ficka; var det männe våra gratifikationer som stulits från oss, som användes till att uppmuntra lymlar med?

Allmänna förhållanden vid Nya Varvet.

Vad jag har uppgivit som sanning, har alltid mina f. d. kamrater dementerat, och detta är förhållandet nu senast angående 13 Henrikssons död. För mig, som känner till förhållandena, är detta självklart, men för utomstående kan det förefalla besynnerligt, och då "ännu i tjänst varande" ju bör tillmätas större trovärdighet än en person, som betecknas med "f. d.", så har jag ansett mig böra vidare klargöra förhållandena.

Visserligen lärde Peter Lincrantz fångarne på Nya Varvet, att "ser ni, edgång då ä' bara e bonneskrämma", men L. glömde tala om för fångarne, att det finns någonting som heter mened, och blir någon överbevisad att inför domstol vittnat mot bättre vetande, så följer därå flerårigt fängelsestraff samt medborgerligt förtroende förlustig. Jag hoppas väl det slutligen skall lyckas mig få fram dessa herrar "meningslöse" inför domstol, då få vi se om inte sanningen kryper fram.

Som major Charpentier icke hade så alldeles rent bröd i sin egen påse, så gällde det ha konstaplar, som icke skvallrade ur skolan. Bland bevakningskåren fanns också ett vitt utgrenat spionerisystem på varandra, och var det någon konstapel, som visade tecken till opposition, så var det genast en skrivelse till fängervårds-

styrelsen, och denna kungliga styrelse stod alltid beredvilligt till tjänst och avskedade just de bästa konstaplarna. För att få behålla tjänsten som konstapel, så gällde det att smita och ljuga, ty hela Nya Varvets fängelse var byggt på lögn och list.

"Gärningar tala ju bättre än ord", och jag skall styrka mina påståenden med fakta ur verkligheten med ett par händelser.

En gång var fyra konstaplar, som anmälde major Charpentier i fångvårdsstyrelsen för en hel del oegentligheter. Detta kunde de icke hålla tyst med, utan det utspriddes på fängelset. Så behagade en av underbefälet skriva en motskrivelse, däri de klagandes alla uppgifter betecknades som idel lögn och "vi äldste konstaplar, som varit sedan fängelsets början, anhålla bliva befriade ifrån att tjäna kamrater med dessa personer."

Drager man från fyrtio konstaplar de fyra klagande och två som icke skrevo under denna skrivelse, så var det ändock trettiofyra som skrevo under på, vad de visste var en absolut lögn. Och det mäst märkvärdiga: konstaplar som lämnat de klagande värdefulla upplysningar, skrevo också under denna motskrivelse.

Vid det förhör, som sedan kom till stånd och leddes av byråchef Gerle, konstaterades det, att allt vad de klagande skrivit var sanning, och Gerle lär också yttrat till dem som underskrivit motskrivelsen, att "om jag nu gjorde rätt, så avskedade jag er allesamman, ty ni ha begärt icke vilja tjäna kamrater med dessa, men det har nu visat sig att dessa talat sanning, men jag får väl låta nåd gå för rätt".

En dag sitter en vaktkonstapel inne i vaktrummet och yttrade något ofördelaktigt om majoren, och vips var det någon framme och berättade detta med påföljd, att den lösmynte konstapeln blev avskedad.

Det skulle vara roligt få gå igenom straffjournalen för konstaplarna; då skulle man nog hitta en hel del lögnhistorier, ty inte är det väl troligt att majoren i detta fall skrev om sig själv, att han var "mogen för gråtröja".

Vädjan till herrar riksdagsmän.

Som av det nu anförda med all tydlighet torde framgå, att all lag och rätt i detta landet är suspenderad och domstolarna nedsjunkit att bli en parodi på rättvisa, då är det på tiden det framträder män med mod i barmen. Då jag nu, som sista instans, framlägger min sak för Eder, herrar riksdagsmän, så är jag förvissad om, att svenska folkets representanter äro besjälade av sannings- och rättskänsla. Det är väl icke nog med, att det stiftas lagar och författningar, utan det är väl också meningen dessa skola efterlevas. Då så icke skett, är det regeringens och riksdags skyldighet värna om sin värdighet och samtidigt öppnas möjlighet att även någon skymt av sanning må få lysa in i fängelsernas dunkla gömslen.

gt till
ehålla
y hela

mina
er.
entier
kunde
beha-
andes
aplar,
ifrån

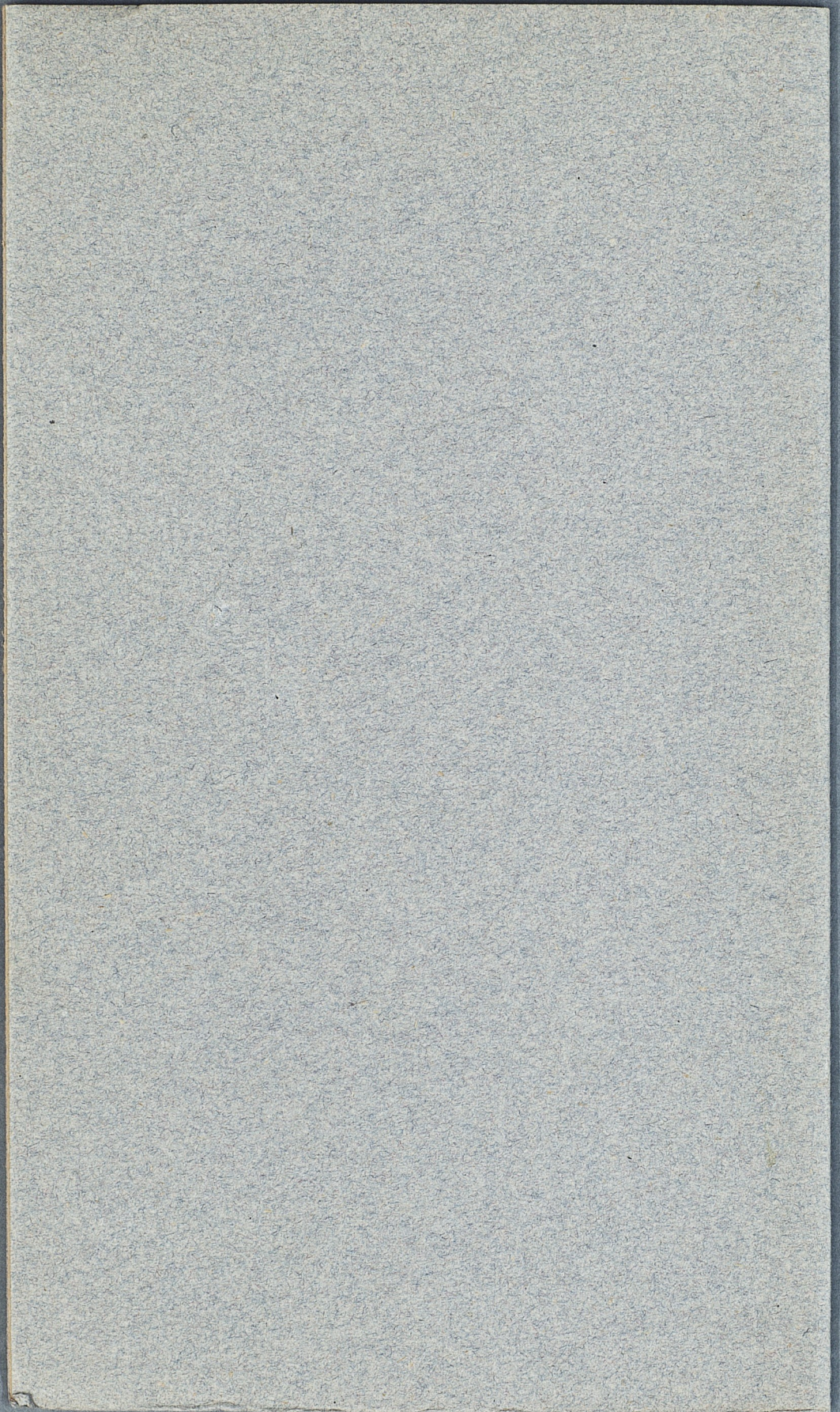
h två
ettio-
Och
ärde-

ächef
san-
mot-
alle-
men
läta

trade
omme
apeln

kon-
inte
, att

t all
ned-
ram-
tans,
för-
e av
iftas
lessa
dags
ghet
rnas

www.books2ebooks.eu